

2018. JANUÁR: AZ ÉN TÖRTÉNETEM, A TE TÖRTÉNETED + A SZENTHÁROMSÁGRÓL SZÓLÓ TANÍTÁS A HETEDNAPI ADVENTIZMUS TÖRTÉNETÉBEN
+ „KIFŰRKÉSZHETETLENEK AZ ISTEN ÚTJAI” + GONDOLATOK A MENNYEI SZENTÉLYRŐL + KERESZTÉNY EGYTEMESSÉG ÉS NEMZETTUDAT KÁRPÁTALJÁN
+ AHOL A GONOSZSÁGOT GYÓGYÍTJÁK + ÉN NEM VAGYOK ILYEN... VISSZAVONOM, AMIT MONDTAM! + AZ EMBERI SZEXUALITÁS „JÓ” MINŐSÍTÉSE

Adventszemle

HAVONTA MEGJELENŐ TÁJÉKOZTATÓ ÉS GONDOLATÉBRESZTŐ FOLYÓIRAT A KRISZTUS VISSZAJÖVETELÉT VÁRÓKNAK

2018

JÉZUS MEGHÍV,
HOGY LÉGY TE IS
EGY A 7000 KÖZÜL,
AKIK BIZONYSÁGOT
FOGNAK TENNI RÓLA
EBBEN AZ ÉVBEN!

A 7000 ÖNKÉNTES ÉVE

BIZONYSÁGTEVÉ-
SEDNEK NAGYOBB
HATÁSA LEHET
BÁRMILYEN BIBLIA-
TANULMÁNYNÁL VAGY
SEMINÁRIUMNÁL.

Adventszemle

„Íme, Én hamar eljövök...”

Küldetésünk, hogy Urunkat, Jézus Krisztust dicsőítsük határtalan szeretete bizonyítékainak ismertetésével. Célunk az, hogy cikkeink és híreink által olvasóink jobban megismerjék a Megváltót, és reménykedve várják közeli eljövetelét.

3 Vezércikk

Aurel Neațu

Év eleji gondolatok

4 Misszió

Florian Ristea

Az én történetem,
a te történeted

7 Misszió

Farkas Győző

Keresztény egyetemesség
és nemzettudat Kárpát-
alján (I)

8 Pihenő egy kis tanulmányozáshoz

Cristian Trenchea

A Szentháromságról
szóló tanítás a heted-
nap Adventizmus
történetében

10 Tapasztalatok

Mircea Bugescu

„Kifürkészetlenek
az Isten útjai”

12 Teológia

Beniamin Lupu

Gondolatok a mennyei
szentélyről

15 Sáfárság

Eduard Călugăru

Kegyelem és tizedfizetés

16 Gyakorlati kereszténység

Gili Antea

Ahol a gonoszságot
gyógyítják

19 Elmélkedés

Ionică Herlea

Én nem vagyok ilyen...
visszavonom, amit
mondtam!

20 Teológia

dr. Szallós-Farkas Zoltán

Az emberi szexualitás „jó”
minősítése: lelki célja
a teremtésből származik

23 Adventus Egyetem

Roxana Paraschiv

Az Adventus Egyetem
megalapítása

24 Azonosságunk pillérei

Florin Lăiu

A lélek halhatatlansága? (3)

30 Gyerekoldal

Alina Chirileanu

Ismerjük meg a Bibliát!

31 Szívtől szívnek

Ștefan Tomoiagă

Tartsd meg a hitet,
de ne csak magadnak!

Jézus meghív, hogy légy te is egy a 7000 közül, akik biznyságot fognak tenni Róla ebben az évben! Lehet, hogy hallottál már Egyházunk ezen projektjéről, és megismervén a részleteket, azt mondtad magadban, hogy te nem vagy képes biblia-tanulmányok bemutatására. Lehet, hogy igazad van... Egy történeted Jézussal azonban neked is biztosan van! Régi és megújult valódat bemutató történetednek lehet, hogy nagyobb hatása van bármilyen bibliaszemináriummal. Ha úgy döntesz, hogy elmondod, te is egy leszel a 7000 közül! Ne rejtőzködj, mint az Illés idejében élők! Mondd el a történetedet! És ha hallgatód többet fognak akarni megtudni Jézusról, tudni fogod, hova vezesd őket, hogy találkozzanak Veled!

2018. január. A Romániai Hetednap Adventista Egyház hitnevelő és tájékoztató havilapja. Megjelenik havonta az Unióbizottság irányításával.

Igazgató Balla Loránd; Főszerkesztő Teodor Huțanu; A magyar kiadás koordinátora Szász Ernő; Tanácsadók Ștefan Tomoiagă, Aurel Neațu, Eduard Călugăru, Mihai Maur, Tiberiu Nica, Georget Pîrlitu, Viorel Răducan, Iosif Pașca, Gabriel Ban; Különleges munkatársak Romică Sirbu, Dragoș Mușat, Daniel Chirileanu, Florian Ristea; Fordította Barabás Andrea, Bartha Sándor, Mezei Áron és Zakariás Loránd; Szerkesztette Zakariás Loránd; Tördelés Szócs Erzsébet; Levelezési cím Curierul Adventist (Adventszemle), str. Cuza Vodă, nr. 12, Cluj-Napoca, jud. Cluj, cod 400107; Tel. 0756-059330; E-mail zakariaslorand@yahoo.fr; Website www.curieruladventist.ro; Nyomtatás Tipografia Fast Print, Șos. Cernica, nr. 101, Pantelimon, jud. Ilfov; Tel. 021/3230020, Fax 021/3230040

ISSN 1842 - 3361

ÉV ELEJI GONDOLATOK

Lassacskán sötétség borul a ragyogó fényekkel, hatalommal és pénzzel foglalatokoskodó világra, mely elveszítette iránytűjét, és a feje tetejére állt. Ugyanaz a furcsa sötétség, mely áthatotta a papok, a királyok és a hétköznapi emberek elméjét, akik nem ismerték fel, és nem fogadták be a Világegyetem Királyát (Jn 1:11), akit vártak. A csillag erőteljesen fénylett az égen, és mutatta nekik az utat, de ezt a Világosságot (Jn 1:9) megvetették és mellőzték, mivel nem egyezett meg az elvárásaikkal!

Mit kívánunk az új évre, amelybe belépni készülünk? Mit várunk az előttünk álló zavaros jövőtől? Minden év elején elkötelezzük magunkat, terveket szövünk, amelyek segítenek lelki és erkölcsi növekedésünkben. Sajnos azonban sosem vagyunk elég erősek ahhoz, hogy eleget tegyünk a jó szándéknak, hanem szükségünk van Isten segítségére és azok példájára, akik sikerrel végighaladtak ezen az úton.

Szívedben őrizd az Igét. „Mária pedig mind ez ígéket megtartja, és szívében forgatja vala” (Lk 2:19). Ez volt sikerének titka a hit kemény útján, sok elégtétellel, örömmel, ugyanakkor nagyon sok fájdalommal. Tudta, hogy semmi sem képes őt felkészíteni arra, aminek következnie kellett, ezért teljességgel az Istenben bízott. Teljes erejével az Igébe kapaszkodott, és csupán Általa volt erős! Te is hasonlóná válhatsz Máriához! Tarts észben mindent, ami Vele kapcsolatos, és maradj a hit útján!

Töltsd be a hivatásodat. Jézus szavaira emlékezvén – „jobb adni...” –, azt javaslom, merítsünk ihletet egy rendkívül bátor nő élettörténetéből, aki a Második Világháború idején 2.500 zsidó gyermek életét mentette meg, kockára téve saját életét.

Irena Sendlernek hívták, és a varsói orvos, Stanislaw Krzysanowski lánya volt. Édesapja tifuszban megbetegedett és meghalt. A betegséget azoktól a betegektől kapta el, akiknek a kezelését más orvosok elutasították, mivel féltek, hogy ők is megbetegszenek. Egy ilyen példakép mellett ő sem lehetett más. Irena az Országos Társadalmi Segélyszervezetnél dolgozott, és külön engedélyt kapott arra, hogy bemehessen a varsói gettóba, és felderítse a tifuszos eseteket, mivel a németek féltek ettől a betegségtől. Irena ebben egy lehetőséget látott, amely élet és halál küldetésévé vált, és megtett minden tőle telhetőt azért, hogy minél több ártatlan életet mentsen meg, zsidó gyerekeket, akiket dobozokban és bőröndökben menekített ki a gettóból. Letartóztatták és megkínózták, hogy árulja el, hova rejtette a gyermekeket. Mivel semmilyen információt nem tudtak megszerezni tőle, halálra ítélték, de a büntetést nem hajtották végre.

98 évesen hunyt el, élete során számos kitüntetést kapott, Izrael állama pedig „A világ igaza” elismeréssel jutalmazta az emberiségért végzett szolgálataért. Világnak szóló nyilatkozata mindazonáltal így hangzott: „Minden általam megmentett gyermek földi hivatásom betöltése volt. Nem a dicsőségért tettem.”

Ez a vágy kíséren bennünket is, mivel sok megmentésre váró ember él körülöttünk! Mentsük meg őket az örökkévalóság számára! ■

**CÉL ÉS
HIVATÁS
AUREL
NEAȚU**

Irena Sendler és gyermekei Varsóban, 1951.

Aurel Neațu, a Romániai Hetednapos Adventista Egyház Uniójának titkára

AZ ÉN TÖRTÉNETEM, A TE TÖRTÉNETED

Íme, a történetem... Nem tudnám elmondani, hogy történt, de amikor találkoztam Jézussal, mintha egy állandóan ismétlődő rémálomból ébredtem volna fel. Amint láttam Őt kiszállni a csónakból, férfiak társaságában, azt hittem, hogy értem jönnek, hogy megkötözzenek, hogy láncra verjenek, mint egy állatot, kezemre bilincset teygenek, lábamra meg nehezéket.

Nem tudom, hányszor éltem ezt át, és azt sem, hogy hogyan szabadultam meg mindenik alkalommal. Csupán arra emlékszem, hogy iszonyúan fáj a csuklóm, és a testem, mintha szaggatták volna. A tengerparthoz közeli temető kertben

ébredtem fel, éhesen, erőtlően, és azt sem tudtam, milyen nap van, és hány az óra. Először a hullámok morajlását hallottam meg, majd amikor kinyitottam a szemem, vagy a kéklő égboltot láttam, vagy az éjszaka csillagos eget. Felsőhajtottam: „Ó, Uram!” Elég volt csupán sóhajtanom, máris elhatalmasodott bennem a harag, olyannyira, hogy legszívesebben üvöltöttem volna. És üvöltöttem is. Félelem vett rajtam erőt. Felpattantam, és futni kezdtem: fel a dombokra, végig a várfal mellett, erdőn és falvakon keresztül. Egy-egy éjszakán olyan koromsötét volt, hogy nem láttam, merre szaladok: nekiütköztem a fáknek, megkar-

coltam magam a bokrok ágaiban, megbotlottam a kövekben, és elestem, ordítva a fájdalomtól. Sír-
tam és magamat sajnáltam. Szerettem volna meg-
halni. Éles köveket kerestem, hogy véget vessék az
életemnek. A vágások azonban rettenetesen fájtak,
és a vér látványa borzasztó volt. Még nagyobb
félelem lett rajtam úrrá, ezért abbahagytam.

Rettenetesen kínozott az éhség, mely a falvak
felé űzött. Ha nem találtam fűgét vagy gránátal-
mát, közel mentem a házakhoz, abban remény-
kedve, hogy megszánnak egy kis étellel. Ami
meg is történt, néha-néha. A legtöbbször azon-
ban éhesen maradtam. A kinézetem megijesz-
tette a gyermekeket és az asszonyokat. Mind nagy
ívben elkerültek. Igaz, én sem közelítettem hoz-
zájuk. Kölcsönösen távol tartottuk egymást ma-
gunktól. Amikor elterjedt a híre, hogy a közel-
ben vagyok, a férfiak csapatokba verődve vártak,
botokkal, kötelekkel, láncokkal felfegyverkezve.
Kergettek, mint egy állatot, körbevettek, elkap-
tak, földre tepertek, rám tapostak, rugdostak, míg
már alig maradt bennem élet. Kezemet lebilin-
cselték, lábamat kalodába zárták. Így vittek... de
már nem emlékszem hová... Csak annyit tudok,
hogy hirtelen éles fájdalmat éreztem a csuklóm
tájékán, újra hallottam az ijedt emberek kiáltását,
és megint futni kezdtem, míg kimerülten újfent
össze nem estem. És minden kezdődött előlről...

Azon a napon a tengerpart felől érkező han-
gok ébresztettek fel. Talán délelőtt volt, nem em-
lékszem tisztán... Ezúttal is a temetőben hever-
tem a földön, a sírok között, és az egész testem
fájt. Kinyitottam a szemem, és megláttam a kéklő
égboltot. Mennyire kék volt aznap! Azt hittem,
hogy ezúttal is utánam jöttek, hogy megkötoz-
zenek és vigyenek. „Ó, Uram!” – sóhajtottam fel
újra. Mennyire szerettem volna, ha soha többé
nem kellett volna sóhajtanom a keserűség miatt!
Még törekedtem is, hogy ne ejtsem ki többé ezt a
két szót, de nem sikerült. Jól esett kimondanom,
kisuttognom magamból, mint egy lehetőséget, mely
szomjtól repedezett ajkamat elhagyja. De rögtön
beleborzadtam, tudván, hogy mi következik. Jött,
hogy újra fussak, messze, minél messzebbre...

A tengerpart felé szaladtam, és láttam, amint
kiszállnak a bárkából. Ő előrejött, és elindult fe-
lém, fel a meredek dombra, és a többiek követték,
sorban, egymás után. De nem volt náluk sem bot,
sem lánc, sem kaloda. Felém tartottak. Vajon mit
keresnek? Még a sírhantok közt sincs nyugtom?
Hová bújjak el? Felkiáltottam, és követ ragadtam,
hogy ha kell, feljűk dobjam. Akik Ő utána jöt-
tek, megijedtek, és visszaszaladtak a csónakhoz.
Ő azonban nem. Nem állt meg, csak jött felém,

míg fel nem ért a domb fennsíkjára. Hiába ordí-
toztam és fenyegetőztem. Belenézett a szemembe,
és többé képtelen voltam levenni a tekintetemet
Róla. Az a tekintet... Nos, az a tekintet vágyat
ébresztett bennem valami után, amit szavakban
nem tudtam kifejezni. Csupán egy szívet tépő
üvöltés hagyta el a számat, ami másokat megijesz-
tett volna, és mi tagadás, most engem is megré-
mített. Ő azonban mindent megértett
ebből. Mindent. Csupán ezt kérdezte
tőlem: „Mi a neved?” A többire már
nem emlékszem...

Miután magamhoz tértem, a föl-
dön feküdtem megint. Kinyitottam
a szemem, és megláttam a kék eget,
ahogy oly sokszor ezidáig. Újra sóhaj-
tottam: „Ó, Uram!” Amikor tudato-
sodott bennem, hogy mit mondtam,
azt hittem, hogy minden kezdődik
előlről, és folytatódik a kínlásom.
Éreztem, hogy a szemem újra könny-
be lábad, és ezt mondtam magam-
ban: „Ne! Nem akarom újra átélni ezt
a szenvedést!” De semmi sem történt!
Fölém hajolt, és újra megláttam az ar-
cát. Jobban fénylett, mint azelőtt. Mo-
solygott, és újra megkérdezte: „Hogy
hívnak?”

Nem tudom, mennyi ideig feküd-
tem a földön, és beszélgettem Vele és
a társaival, akik amikor megláttak, elszaladtak...,
de később visszatértek. A barátai voltak, mintegy
tucatnyi ember, aki mindenhová elkísérte. Nem
győztem hallgatni és nézni Őt. Volt egy pillanat,
amikor úgy éreztem, meg kell csípnem magam,
hogy megbizonyosodjak: nem álmodom. De nem
tettem. Még mindig ott volt mellettem, és annyira
valószerű volt! Többé nem féltem, nem éreztem
késztetést az ordibálásra, a menekülésre. A csuk-
lóm se fájt! Megszabadított a szenvedéstől! És nem
szégyellem bevallani..., hogy fel is öltöztetett!

Amikor kijöttek az emberek a várból és a kör-
nyék falvaiból – bizony sokan voltak! – megijed-
tem, de Ő megnyugtatóan, hogy nincs mitől fél-
nem, semmi rossz nem fog történni. Beszélt velük,
ők azonban elűzték Őt onnan, mondván, hogy
miatta dögöltek meg a disznóik. És Ő elment.
Előtte azonban még egyszer rám nézett, miköz-
ben elindult a part felé. Sosem felejttem el az ar-
cát... Utána kiáltottam, hogy vigyen magával, de
nem tehette. A sokaság elkergette. Tizenkét bá-
ránya egyikének súgott valamit, az pedig odajött
hozzám, és ezt mondta: „Menj haza a tiedhez, és
mondd el, mit cselekedett veled az Úr!”

MONDD EL A TÖRTÉNETED! FLORIAN RISTEA

JÉZUS MEGHÍV, HOGY TE
IS EGY LÉGY AZON 7000
KÖZÜL, AKI EBBEN AZ
ÉVBEN BIZONYSÁGOT TESZ
AZ ÚRRÓL. MEGTÉRÉSED
TÖRTÉNETÉNEK NAGYOBB
HATÁSA LEHET, MINT
BÁRMILYEN BIBLIATANUL-
MÁNYNAK VAGY SZEMI-
NÁRIUMNAK! MONDD EL
TEHÁT A TÖRTÉNETED!

A parton állva néztem a tovatűnő csónakot, majd jött az alkonyat. Az emberek is visszatértek otthonaikba. Egyedül maradtam, de nem éreztem magam többé egyedül. Vettem még egy pillantást a sírhelyekre, melyek között oly sok ideig tanyáztam, majd elmentem onnan...

Hazamentem a családomhoz. Már értesültek a törtétekről, de én magam is részletesen elmondtam csodálatos tapasztalatomat. Ámultan hallgattak, és alig hittek a fülüknek. Megöleltek, megsimogatták az arcomat, megfogták a kezemet, és Róla kérdezősködtek. Én meg újra és újra válszoltam... Elmondtam nekik a történetemet. Életem történetét.

Attól a naptól kezdve Dekapolisz¹ minden városába és falvába elmentem, mindenkihez benéztem, azokhoz is, akik nem ismertek, és elmondtam, mit tett értem az Úr azon a napon. Jártam Gadarában is, ahol szinte mindenki tudta, ki vagyok. Gadara és a környékbeli falvak után eljutottam Pellába és környékére, majd átkelven a Jordánon nyugat felé, megérkeztem Szküthopoliszba. Onnan visszafordulva megint átkeltem a Jordánon, majd dél felé vettem az irányt, és a karavánok útján Gerasza és Filadelfia következett. Sok nap telt el azzal, hogy Jézusról beszéltem az emberekkel. Figyelmesen hallgattak, és sokan – miközben beszéltem – megerősítették szavaimat, hiszen tudták, milyen voltam, és most maguk is tapasztalhatták, mivé váltam. Alighanem akkor láttak, amikor karavánjaikkal keresztülmentek a vidéken. Az is lehet, hogy párszor megijesztettem őket. Sokan megvallották akkor a hitüket, és kifejezték vágyukat, hogy ők is látni akarják Jézust.

Visszatértem délről a Dekapolisz környéki településekre: Abilába, Dionba, Kanatába és Hipposzba. A történetem híre ide is hamarabb eljutott, mint én, és amikor megláttak az emberek, ezt kérdezték: „Te vagy az?” Újra és újra elmondtam a tapasztalatomat bárkinek, aki hallani akarta. Minden város főutcáján (*cardo*-ján²) végigmentem; megálltam a kereskedők asztalainál; meglátogattam a városok fórumait³, és szóba álltam kis és nagy emberekkel, tanulatlanokkal és írástudókkal; vártam rájuk a zsinagógák bejáratánál; késő estig beszélgettem a tűz körül a katonákkal, halászokkal és a kíváncsiskodókkal arról, hogy hogyan szabadított meg Jézus szerencsétlen életemtől. Minden alkalommal, amikor elmesélem szabadulásom történetét, felteszem magamban a kérdést, hogy vajon nem kifejezetten értem járt Jézus azon a napon arrafelé...

Nem tartottam soha számon, hogy kinek beszéltem Jézusról. Röviden ez az én történetem.

Még ma is beszélek róla. Éppen most mondtam el neked is!

Lehet, hogy még nem olvastad vagy hallottad az ördögös történetét (Márk 5:1–20) – az ördögös szempontjából. Vagy lehet, hogy a történet második részét nem ismerted, ami a Jézus távozása után következett. De ha egyike lettél volna azoknak, akiknek elmondtá, elhitted volna? Szeretted volna te is találkozni Jézussal? Vagy már találkoztál Vele? Igaz is: mi a te történeted? Van mondanivalód? Biztos vagyok benne, hogy van, ha már találkoztál Jézussal. De miért nem mondd el? Nem tudod, hogyan tedd? Egyszerű: olyan, mintha két fényképet egymás mellé tenéd. Az egyik a régi énedet, a másik a megújultat – a Jézussal való találkozás utánit – ábrázolja. Bárki hallgatni fog téged, kíváncsi lesz arra, hogy mi az oka a változásodnak. Az lesz a te alkalmad, hogy elmondd, hogyan ismerted meg Jézust, és miért változott meg az életed.

Nem tudod, kinek tehetnél bizonyoságot? Nézz körül, és látni fogod, hogy sokan vannak, akik életük értelmét keresik. Kérdezd meg tőlük, hogy miért élnek, és látni fogod, hogy mennyire homályos a látásuk, és mennyire megdöbbeneti őket a kérdésed. Lelkük mélyén – még ha nem is mutatják – a legtöbben vágyva vágynak az élet értelmének megtalálására. Ha te megtaláltad, segíts másoknak is, hogy megtalálják.

Jézus meghív, hogy légy te is egy a 7000 közül, akik bizonyoságot fognak tenni Róla ebben az évben! Lehet, hogy hallottál már Egyházunk ezen projektjéről, és megismervén a részleteket, azt mondtad magadban, hogy te nem vagy képes bibliaanulmányok bemutatására. Lehet, hogy igazad van... Egy történeted Jézussal azonban neked is biztosan van! Régi és megújult valódat bemutató történetednek lehet, hogy nagyobb hatása van bármilyen bibliazemináriumnál. Ha úgy döntesz, hogy elmondd, te is egy leszel a 7000 közül! Ne rejtőzködj, mint az Illés idejében élők! Mondd el a történetedet! És ha hallgatóid többet fognak akarni megtudni Jézusról, tudni fogod, hova vedd őket, hogy találkozzanak Vele! ■

1. Dekapolisz – jelentése: „tíz vár(os)”.

2. A latin *cardo* (jelentése: szív) névvel nevezték a rómaiak az általuk alapított vagy újjáépített városok főutcáit.

3. A fórum volt a települések főtere, ahol nyilvános üzleti megbeszéléseket, törvényszéki tárgyalásokat folytattak.

KERESZTÉNY EGYETEMESSÉG ÉS NEMZETTUDAT KÁRPÁTALJÁN (I)

Az erdélyi Magyardecsén születtem és nőttem fel. Teológiai tanulmányaimat Magyarországon – Pécelen – végeztem, majd 11 évet lelkészként szolgáltam az ukrainai Kárpátalján. Családommal együtt jelenleg ismét Erdélyben élünk, és lelkészként szolgálom a szilágykrasznai körzetben. Még frissek kárpátaljai élményeim, és ezek világába kalauzolom az olvasót.

Ukrajna Románia északi szomszédja. Kárpátalja megyében hivatalosan 151.000 magyar él, de hozzávetőleg 220.000 beszél a nyelvünket. A térségben mintegy 31.000 román nemzetiségű is él. Kárpátalja területe 12.800 négyzetkilométer, amelyen több nemzetiség osztozik: ruszin, magyar, orosz, ukrán, román, cigány, szlovák, német, zsidó, fehérorosz, cseh, stb.

Az itt élő magyar ajkú – megkeresztelt – adventisták száma mindössze 180, és hét gyülekezetben élnek meg hitüket. Ezekből három gyülekezet tiszta magyar, a többi multikulturális. A tagok lelki gondozását és a kárpátaljai magyarok közötti missziót öt magyar szolgálattévő végzi: egy segédlelkész, két nyugdíjas lelkész és két laikus miszionárius.

Kárpátaljai szolgálatom első öt évében két magyar gyülekezetben szolgáltam: Beregrákoson és Csongoron. Itt a testvérek zavartalanul élnek meg hitüket és nyelvi azonosságukat. Csongor teljes egészében magyarul beszélő falu, az emberek nagy része nem tud sem ukránul, sem oroszul, és ez a gyülekezetre is jellemző. Beregrákoson a lakosság 60%-a ukrán, itt a magyar ajkúak tudnak ukránul is. A mindennapi beszédben magyarosított ukrán szavakat is használnak. Például: egy családlátogatás végén a háziasszony ezt mondta: „*Teszek nektek egy szitkába bänkákát*” (erdélyiesen ez így hangzana: „Egy pungába borkánokat tesztek”, helyesen, magyarul pedig: „Egy zacskóba befőtteket tesztek”).

Sok tapasztalattal gazdagodtunk a Kárpátalján eltöltött idő alatt. A magyarországi és erdélyi lelkészek segítségével évente evangelizációt tartottunk. A Vakációs Bibliaiskola is szép eredménnyel működött. Az első keresztelendő, akit fel-

készítettem, magyarul beszélt, de a Bibliát oroszul olvasta, és úgy is imádkozott. Nem gond, Isten érti a nyelveket.

Öt év után áthelyeztek Beregszászba, ahol a város 25.000 lakosának több mint a fele magyar. A beregszászi gyülekezetnek 86 tagja van, ennek majdnem fele érti és beszél a magyar nyelvet, a többiek ruszin, betelepült ukrán és orosz nemzetiségűek. Ebben a nemzetközi gyülekezetben négy nemzetiség él együtt testvéri közösségben. Egy átlagos istentisztelet úgy zajlik le, hogy mindenki a saját nyelvén énekel, az ima magyarul, oroszul vagy ukránul hangzik el. A magyar szolgálatokat ukránra vagy oroszra fordítják. Általában aki ukránul prédikál, orosz Bibliából olvas, és Ellen White-ot is oroszul idézi. Mindez teljesen természetes, és hála Istennek, ezen a hangulaton az ország keleti részén dúló ukrán-orosz konfliktus sem változtatott semmit.

Nyelvi hiányosságaim miatt izgalommal vártam el egy több nemzetiségű gyülekezetet pásztorolását. Mindenkit meglátogattam, és a gyülekezetben is éreztettem, hogy számomra mindenki egyformán fontos. Mindent együtt terveztünk és vittünk véghez – magyarok, ruszinok, ukránok, oroszok –, mert megértettük és gyakoroltuk az igazságot, hogy Krisztusban mind egyek vagyunk.

Az Adventista Egyház Kárpátalján egyedinek számít az egyetemesség és a nemzettudat terén. Gyülekezeteinkben úgy gyakoroljuk a nemzettudatot, hogy az nem sértő a másik nemzetiségűre nézve. A nemzettudat különbségeket ébreszt, de az evangélium ismerete és gyakorlása egyesít. Ez segít a Jelenések 14:6-ban megfogalmazott küldetés megvalósításában is. Hogyan végzi a kárpátaljai adventista közösség az Úr Jézustól kapott napiparancsot? Erről részletesen az Adventszemle következő számában olvashatnak. ■

Farkas Győző, lelkipásztor, Észak-Erdélyi Egyházterület

KRISZTUSBAN
EGYEK VAGYUNK
FARKAS
GYŐZŐ

A SZENTHÁROMSÁGRÓL SZÓLÓ TANÍTÁS A HETEDNAPI ADVENTIZMUS TÖRTÉNETÉBEN

1840–1890: A Szentháromság-ellenes (antitrinitárius) időszak

A XX. századig az adventista irodalom általában a Jézus Krisztus öröktől fogva való isteni létezése és a Szentlélek mint különálló isteni személy tanításaival szemben foglalt állást. Egyesek eleinte még azt is vallották, hogy Krisztus teremtmény volt. Nem létezett egységes adventista állásfoglalás. A millerita mozgalom idején már keletkeztek teológiai viták a legfőbb vezetők, William Miller és Joshua Himes közötti lényeges nézetkülönbség miatt. Miller baptistaként trinitárius szemléletű volt. Ezt írta: „Hiszek az egyetlen és igaz Istenben, és hiszem, hogy az Istenség három személyből áll, amelyek együtt tökéletes egységet képeznek.”¹

Joshua Himes, Miller egyik közeli társa a Szentháromságról szóló tanítást Biblia-ellenesnek tartó Keresztény Kapcsolódás Egyházból jött. Fontos tudni, hogy a millerita adventisták figyelmét anyyira lekötötte Jézus Krisztus küszöbön álló eljövetele, hogy nem tartották fontosnak foglalkozni a Szentháromság kérdésével. A hetednapos adventizmus alapítói közül ketten szintén a Keresztény Kapcsolódás Egyházból származtak, és elutasították a három személyből álló istenségről szóló tanítást. Bates a következőt írta: „Ami a hármasságot illeti, nem tudom elhinni, hogy Jézus Krisztus, Isten Fia egy időben mindenható Isten is volt.”²

Habár James White elutasította a Szentháromságról szóló tanítást, hitt abban, hogy a mennyben létezik három nagy hatalom. Antitrinitáriusként 1877-ben ezt írta: „Az érthetetlen tanítás, amely szerint az Istenség három személyből áll, és az egy hármat foglal magában, téves. De a szélsőséges unitarianizmus, amely Krisztust alacsonyabb rendűnek tekint az Atyánál, még inkább téves.”³ Az Atya és Fiú egyenlőségének kérdésében nem mindannyian értettek egyet James White-tal. Az 1860-as években Uriah Smith, aki sok éven át a Review and Herald kiadója volt, úgy vélte, hogy Jézus az első teremtett lény. 1881 környékén azonban már azt a nézetet vallotta, hogy Jézus született, és nem teremtett. A három személyből álló Istenség tanát, vagy Krisztus öröktől való istenségről szóló tanítást nyíltan elutasítók

közé tartozott J. B. Frisbie, J. N. Loughborough, R. F. Cottrell, J. N. Andrews, D. M. Canright, J. H. Waggoner és C. W. Stone. 1890-re nagyjából egységesé vált az adventisták szemlélete, mely szerint Jézus Isten egyszülött Fia. Isteni Teremtőnek vallották, mint az Atyát. A Szentlélek természetéről már nem folyt élénk vita, bár inkább az Atya és a Fiú mindenütt jelenvaló befolyásának tartották, mint személynek.

1890–1900: A Szentháromságról szóló (trinitárius) nézet megjelenése

Az 1888-ban zajlott Minneapolis-i Konferencia után újból előtérbe került Krisztus személye és a megváltási terv. Ez természetesen azt feltételezte, hogy alaposabb vizsgálat tárgyává váljon Jézus istensége, illetve ennek fontossága a megváltási tervben. A. T. Jones azok közé tartozott, akik elsőként vallották Krisztus öröktől fogva való istenségét (természetesen Ellen White még előbb jutott el erre a meggyőződésre). Jones Kolossé 2:9 versét hangsúlyozta, mely szerint Krisztusban „lakozik az Istennek egész teljessége testileg”. Bár kerülte a Szentháromság kifejezést, 1899-ben ezt írta: „Isten egy. Jézus Krisztus egy. A Szentlélek egy. És ez a három egy. Semmilyen szembenállás nincs közöttük.”⁴

Ellen White-nak profetikus szerepe volt Jézus Krisztus örök istenségének és a Szentháromság gondolatának megerősítésében. Még 1878-ban azt írta Jézusról, hogy „Ő Isten örökkévaló Fia”. A *Jézus élete* című könyv 51. fejezetében a következőt állapítja meg: „Jézus kijelentette, hogy élete van Önmagában”. Majd az 58. fejezetben ezzel egészíti ki: „Krisztus léte Önmagából eredendő, nem kölcsönzött”, a 73. fejezetben pedig a Szentlélekről írja, hogy „az Istenség harmadik személye”. Ellen White erőteljesen hatott az egyházra a Szentháromságról szóló bibliai álláspont elfogadásában. Ennek ellenére a *Jézus élete* című könyv kiadása után az egyházban a legtöbben még évekig figyelmen kívül hagyták az ebben a könyvben lejegyzett – a fentebb idézett és ahhoz hasonló – gondolatokat. Bár nyomtatott írásaiban sehol nem használja a Szentháromság kifejezést, többször is kifejtette a szó tartalmi fogal-

A PRÓFÉTASÁG AJÁNDÉKA SEGÍTETTE AZ EGYHÁZAT, HOGY BIZALMAT NYERJEN ÉS EGYSÉGRE JUSSON A SZENTHÁROMSÁG KÉRDÉSÉBEN. ELLEN WHITE VILÁGOS KIJELENTÉSEI LECSILLAPÍTOTTÁK A VITÁT, ÉS BIZALMAT TEREMTETTEK A JELENLEGI ÁLLÁSPONT FELÉ TARTÓ FOLYAMATBAN.

mát. M. L. Andreasen kétségbe vonta, hogy Ellen White valaha is írásba foglalta volna a Szentháromság tanítását, vagy azonosult volna azzal. Vizsgolt 1909-ben Andreasen három hónapig tartózkodott a kaliforniai Elmhavenben, ahol Ellen White élete utolsó 15 évét töltötte, és meggyőződött írásainak alaposságáról.

1900–1931: Az átmeneti időszak

Az egyháznak ebben az időszakban sem volt letisztult, egységes nézete Krisztus istenségéről. A Szentháromság kifejezés használatát továbbra is kerülték a kiadványokban. W. W. Prescott és F. M. Wilcox, akik mindketten a *Review and Herald* kiadói, illetve a nemzetközi *Adventszemle* kirendelt tudósítói voltak, aktívan képviselték a Jézus örök és teljes istenségéről szóló tanítást. Közben a liberális teológia elutasította Jézus istenségét és szűztől való fogantatását, az adventisták csatlakoztak a konzervatív protestánsokhoz a kereszténységben elterjedő modernizmus és kritikai írásmagyarázat elleni állásfoglalásban. Tehát az egyház ebben a korszakban egyre inkább elfogadta a Krisztus istenségének teljességéről szóló tanítást, cikkek írásával és azoknak háttérbe szorításával, akik bár továbbra is elutasították Jézus öröktől fogva létezését, de lemondtak Jézus léte kezdetének hangsúlyozásáról, hogy ezzel ne kedvezzenek a liberális történet-kritikai irányzatnak.

1931–1957: A Szentháromság elvét támogató nézetek elfogadása

F. M. Wilcox kulcsfontosságú szerepet játszott a trinitárius (a Szentháromság mellett állást foglaló) szemlélet széles körű elfogadásában egyházunkban, azzal, hogy részt vett 1931-ben a hitalapelvek megfogalmazásában, illetve a *Review and Herald* hivatalos egyházi folyóiratban megjelent cikkei által. A hitalapelvek összefoglalását csak 1946-ban fogadták el hivatalosan a Generál Konferencia ülészakán. 1940 táján az egyházban már egy növekvő többség hitt Jézus önmagában való és örök létezésében és a Szentlélek személyiségében. Mindössze néhány idős lelkész és tanár tartott ki az előbbi nézet mellett. 1944-ben revideálták Uriah Smith *Dániel és Jelenések* című könyvét, és kihagyták belőle a Krisztus természetéről szóló részleteket. 1957-ben a *Kérdések a tanításról* című könyv végérvényesen leszögezte az istenségről szóló tantételt az adventisták számára. Bár ez a könyv sok kérdésben teológiai vitákat szült, a Szentháromságról szóló rész nem váltott ki ellenállást. A *hetednap* adventisták hitelveinek a Szentháromság tanáról szóló aktuális megfogal-

mazását a Generál Konferencia 1980-ban megtartott ülészakán szavazták meg.

Néhány tanulság, amelyet levonhatunk a Hetednap Adventista Egyház Szentháromságról szóló tanításának kialakulásáról:

1. Az adventista bibliai teológia kialakulása progresszív és folyamatosan tökéletesedő volt. A Szentlélek vezetése dinamikus. Ugyanez a folyamat figyelhető meg más tantételek – mint például a szombatnap kezdete (1855) vagy a tizedrendszer (1878) – esetében is.

2. A trinitárius, Szentháromságról szóló tanítás kialakulása rávilágít, hogy néha generációk múlnak el, míg bekövetkezik egy tantételbeli változás.

3. A próféta ajándéka segítette az egyházat, hogy bizalmat nyerjen és egységre jusson a Szentháromság kérdésében. Ellen White világos kijelentései lecsillapították a vitát és bizalmat teremtettek a jelenlegi álláspont felé tartó folyamatban.⁵

4. Végső soron az adventista teológia mindig és a legmagasabb szinten alárendelt a Szentírásnak.⁶ ■

1. Sylvester Bliss, *Memoirs of William Miller* (Boston: Joshua V. Himes, 1853), 77–78.
2. Joseph Bates, *Autobiography of Elder Joseph Bates* (Battle Creek, MI: Seventh-day Adventist, 1868), 205.
3. James White, *Review and Herald*, 1877. november 29., 72.
4. A. T. Jones, *Review and Herald*, 1899. január 10., 24.
5. Ellen White: „Ő Istennel volt öröktől fogva, mindenek fölött állt, és Isten megáldotta mindörökké. Jézus Krisztus, Isten Fia öröktől fogva létezett, különálló személyként, de az Atyával egységben.” (*Adventist Review and Sabbath Herald*, 1906. április 5.) „Isten irlalmában megindult az emberi nemzetség iránt, így az Atya, a Fiú és a Szentlélek elhatározták, hogy létrehozzák a megváltási tervet.” (*Egészségügyi tanácsok*, 222., 1901. április 1.)
6. Ézsaiás 9:6: „... és hívják nevét: erős Istennek, örökkévalóság atyjának...!” Jn 20:27–28: „Ne légy hitetlen, hanem hívő. És felele Tamás és monda néki: Én Uram és én Istenem!”

Cristian Trenchea, lelkész, Moldvai Egyházterület

ADVENTISTA TEOLÓGIA CRISTIAN TRENCHEA

AZ ADVENTISTA TEOLÓGIA
MINDIG ÉS A LEGMAGASABB
SZINTEN ALÁRENDELTE
A SZENTÍRÁSNAK.

„KIFÜRKÉSZHETETLENEK AZ ISTEN ÚTJAI”

„**K**ifürkészhetetlenek az Isten útjai” – gyakran használt, közismert mondás. Ilyenkor mindig lelkembe cseng Jeremiás 29:11. verse: „Mert én tudom az én gondolatimat, amelyeket én felőletek gondolok, azt mondja az Úr; békességnek és nem háborúságnak gondolata, hogy kívánatos véget adjak néktek.”

Katolikus családba született, ismert néhány imádságot, de távolról sem mondható, hogy igazi keresztény lett volna. Már tizenhét évesen házasságban élt, és a felesége terhes volt, amikor Javier Moliner abbahagyta egyetemi tanulmányait a spanyolországi Valenciában, hogy letölthesse kötelező katonai szolgálatát. A hadseregben azonban úgy döntött, hogy katonai pályán folytatja az életét. Minden képessége adott volt, hogy igazi parancsnok váljon belőle. Húsz éves korában már 100 katona hajtotta végre vakon a parancsait, igaz nem kedvtelésből, hanem inkább félelemből.

Szinte minden a hadsereg által szervezett versenyvizsgára jelentkezett, és sikeresen vizsgázott, többek között helikopterpilóta-engedélyt is szerzett. Fényes katonai karrier várt rá, a felettesei szerint ő volt a vadászpilóták új sztárja. Az úton, amilyen elindult, határozott és büszke volt, úgy érezte, a lábai előtt hever az egész világ. Mindenki kedvelte, hisz a fegyelmezetlenség ellensége volt, de azoké is, akik nem engedelmességek a parancsainak. Valóságos vadállatként viselkedett azokkal, akik merészkedtek szembeszállni vele. Egy napon azonban történt valami, ami megváltoztatta az életét, mivel... „kifürkészhetetlenek az Isten útjai”.

Itt megszakítom ezt a beszámolót, és egy másik esetre irányítom a figyelmet. Oscar Martinez Lourido hetednapos adventista családban nőtt fel. Édesapja a spanyolországi Vigo helység adventista gyülekezetének volt a *mindenese*: presbitere, fődiakónusa, pénztárosa, tanítója, de még a lelkész is sokszor helyettesítette. Oscar minden vágya az volt, hogy jó kereszténnyé váljon, s ezt néha a szülői szigor kényszerítette ki belőle: „Vigyázz, mert nevet viselsz, és ne hozz szegyet ránk!” Középsiskolai tanulmányai után beiratkozott a salamancai orvosi egyetemre, majd egy év elteltével úgy gondolta, saját szabadságának jót tenne, ha minél

távolabb kerülne az otthonától, ezért átiratkozott a barcelonai egyetemre. Minden a legnagyobb rendben ment, mígnem a vizsgaidőszak alatt értesítést kapott az egyetem dékánjától, hogy a korábbi főiskolájáról várt dossziéja elkallódott, ami azt jelentette, hogy gyakorlatilag elveszett a tanulmányi éve. Ezt követően ifjú társaihoz hasonlóan úgy döntött, hogy előbb eleget tesz állampolgári kötelességének, bevonul katonának, és majd később dönt további sorsáról.

A kötelező kiképzési időszak után következett a katonai eskütétel, amiben nem volt semmi különleges, kivéve azt, hogy a szertartás alatt imádkozni kellett Szűz Mária szentképe előtt, ami természetesen éles ellentétben állt vallási meggyőződésével. Miután beszélt a feletteseivel, engedélyt kapott, hogy a parancsnok irodájában tesse le az esküt. Az ajánlat jól hangzott, viszont közölték, hogy a szertartásra szombaton kerül sor. Oscar túlságosan egyszerűen gondolkodott: *Ha Isten nem segít a dossziém ügyében, akkor én visszavágok Neki, és szombaton fogom letenni az esküt.* És így is tett. Ámde rájött, hogy nem tett egyebet, mint Ézsau, aki egy tál lencséért eladta az elsőszülöttségi jogát. Az eskü után pedig nem szanitéci szolgálatba helyezték, hanem... mit gondoltok hová? A helikopter-hadosztályba, amelyet egy durva kényúr, Javier Moliner szakaszvezető irányított. „Kifürkészhetetlenek az Isten útjai”.

Na de mi köze van e sorok írójának Javier Moliner szakaszvezetőhöz és Oscar Martinez közlegényhez? Nos, ebben az esetben is elmondható, hogy „kifürkészhetetlenek az Isten útjai”. A családommal együtt 1999-ben Spanyolországba költöztünk, Castellón de la Plana városába, ahol a gyülekezet lelkészének személyisége már első látásra magával ragadott. Ahogy megszólalt, máris elbűvölt. Képletesen, de a szó igazi értelmében is óriás volt. A neve Javier Moliner. Nem, ez nem tévedés... 2001-ben ez a lelkész keresztelte meg a két fiunkat. Valahányszor bibliatanulmányozás céljából hozzánk jött, mindig azon tűnődtem, hogy bír el egy ilyen hatalmas termetű embert az a kis motorkerékpár! Később a fiunk esküvőjén is szolgált, Huťanu testvér társaságában.

„MERT ÉN
TUDOM AZ ÉN
GONDOLATIMAT,
AMELYEKET
ÉN FELŐLETEK
GONDOLOK, AZT
MONDJA AZ ÚR;
BÉKESSÉGNEK
ÉS NEM HÁBO-
RÚSÁGNAK GON-
DOLATA, HOGY
KÍVÁNATOS VÉGET
ADJAK NÉKTEK.”

De térjünk vissza az 1999-es esztendőhöz, amikor először hallottam erről a lelkésze-ről, hogy katonai pályát futott be, helikopterpilóta volt, és sok más egyebet. Azonnal eszembe jutott Constantin Tolici testvér, aki 1930 és 1940 között Madagaszkáron végzett missziómunkát. Nyugdíjba vonulása után a Prahova megyei Izvoarele helységben telepedett le. Szombatonként a gyülekezetben valóssággal szívtuk magunkba afrikai élménybeszámolóit. Azóta is él bennem a vágy, hogy megismerjem a hit embereinek tapasztalatait.

Ezzel a vágygal léptem oda egy alkalommal e magas termetű lelkészhez, Javier Molinerhez, és nekiszegeztem a kérdést: „Ha igaz mindaz, amit rólad mesélnek, miért nem írsz egy könyvet megtérésed történetéről, hogy még többen megismerhessék?” Nyugodt hangon válaszolt: „Kedves barátom, nekem nincs ehhez tehetségem, viszont Oscar Martinez fog majd ezzel foglalkozni, és ha az Úr is úgy akarja, nyomdába kerül a könyv.” Teltek az évek, s bár folyton kérdezősködtem, Javier Moliner lelkész mindig a rá jellemző nyugodtsággal válaszolt: „Előbb vagy utóbb Isten mindent a helyére tesz.” Várom kellett.

2013. június 13-án Párizsban voltam, amikor a következő telefonos üzenetet kaptam: „Reményeink szerint hamarosan megjelenik a könyv, amelyre oly régen várunk. Hálát adok az Úrnak, hogy óhajunk valósággá válhat. Imádkozzunk, hogy teljesüljön ez a régi vágyunk, ám ha az Úr akarata az, hogy ez a könyv ne jelenjen meg, akkor legyünk engedelmesek. Ölellek, és az Úr áldásait kívánom neked és a családodnak. Moliner lelkész.”

Itt ismét megállok, mivel „kifürkészhetetlenek az Isten útjai”. Helyszűke miatt nem térhetek ki további részletekre, de ha szeretnéd megismerni a kegyetlen szakaszvezető és családja megtérésének történetét, keresd meg a 2014-ben *Vase alese* címmel román nyelven megjelent könyvet, és olvasd el a folytatást. A Viața și Sănătatea Kiadó jóvoltából megtalálható a Sola Scriptura könyvesboltokban.

Habár az írásom címe-ként választott mon-dás széles körben ismert, zárjuk e gondolatsort a mindig időszerű ígé-vel, mely csodálatos ígéretet tartalmaz: „Mert én tudom az én gondolatimat, amelyeket én felőletek gondolok, azt mondja az Úr; békességnek és nem háborúságnak gondolata, hogy kívánatos véget adjak néktek.” ■

Javier Moliner, közlegény

Javier Moliner, helikopterpilóta

Oscar Martinez Lourido, közlegény

Oscar Martinez Lourido egyetemista korában

Javier Moliner keresztsége

Javier Moliner és Oscar Martinez Lourido

Mircea Bugescu, Spanyolország

GONDOLATOK A MENNYEI SZENTÉLYRŐL

A mennyei szentély létezését a Zsidókhoz írt levél nem igazolja, hanem kijelenti. A legfontosabb, központi kijelentést Zsidók 8:1–2 verseiben olvashatjuk. Ennek viszonylatában keletkeznek a különböző megelőlegező, közvetlen vagy közvetett megállapítások, amelyek létezését igazolják. P. Garuti, teológus, *Due cristologie nella lettera agli Ebrei* című cikkében kijelenti, hogy „a mennyei szentélyt olyan szinonimák írják le, mint: *áthatolt az egeken, a kárpiton túl, sátor vagy szentély*.¹ Ugyanezt figyeltem meg én is, és felfedeztem, hogy sok olyan szó van, amely visszatükrözi a szentély teológiáját, és komoly bizonyítékot képez a létezése mellett. Ezek közül egyesek közvetlen kifejezések, míg mások csupán utalások. Ebben a cikkben csak azokat a fő kifejezéseket elemezzük, amelyek közvetlenül Zsidók 8:1–2 verseihez kapcsolódnak, és egyértelműen rávilágítanak a mennyei szentély léteire.

1. „A Felséges jobbja” (Zsid 1:3)

Zsidók 1:1–4 versei része az *Exultate* dicsőítőteménynek², amellyel a levél kezdődik. A könyv minden fontos témáját érinti, miközben utalást tesz a mennyei szentélyre, három kifejezés felhasználásával: „dicsőség”, „bűneinktől megtisztítván” és a „Felségesnek jobbja”. Ez a három kifejezés a hét kijelentésből álló messiási-eszkatologikus szerkezetre épül, melyek alapja az Atya-Fiú-Atya viszonyrendszer³. Mind a hét Jézus istenségét jelenti ki, de különböző idő-vonatkozásban: az első három a bűnös elötti művével kapcsolatos, míg a többi a bűnbeesés utáni történelemmel. Nézzük meg együtt a szerkezetet és a Jézusnak tulajdonított minőségeket:

- » Isten szólt Fia által – Fiú (2. vers)
- » Isten mindennek örökösévé tette – Örökös (2. vers)
- » Isten általa teremtette a világot – Teremtő (2. vers)
- » Jézus Isten dicsőségének visszatükröződése és az Ő valóságának képmása (3. vers)
- » (a Fiú) hatalma szavával fenntartja a mindenséget – Fenntartó (3. vers)
- » (a Fiú) megtisztít a bűnektől – Pap (3. vers)
- » (a Fiú) a Felséges jobbja van – Király (3-4 vers.)

Az *eteken ekatesin* kifejezés, amellyel az igei rész (Zsid 1:2,3) kezdődik, bevezeti az olvasót a mennyei templom légkörébe, de egy váratlan participium (*on*, 3. vers), amely elbeszélő múltat (aoristos) jelölő igei formák környezetében található, úgy hat, mint egy adatátviteli kapcsoló az idősíkban. Attridge, a Zsidókhoz írt levél kommentárjában megállapítja, hogy ez a participium átmenetet képez Jézus időtlen és időben behatárolt létezése, majd időntúli⁴, eszkatologikus létezése között. Jézus hét minősége szoros kapcsolatban áll egymással és „az Ő dicsőségének visszatükröződése és az Ő valóságának képmása” kijelentésben fut össze. Nyilvánvaló párhuzam figyelhető meg a minőségek között; az első három Jézus istenségét, mint örökkévaló, teremtő Lényt írja le, míg az utóbbi három Jézushoz mint Megmentőhöz, Paphoz és Királyhoz vezet.

A mennyei szentélyre vonatkozó első utalást a „dicsőség” – *doxa* – szóban találjuk. Technikai szempontból a Septuagintában ez a szó Isten házára vonatkozik (Zsolt 25:8; Ésa 6:1–3; Ez 1:26–28; 10:1–4). Összefüggésben van a *kábód* szóval, melyet megtalálunk Ésaías 6:1 versében, ahol arról olvasunk, hogy Isten dicsősége betölti a templomot, amelyben Isten trónja található. Érdekes, hogy az Ésaías 6:1 versében levő *šul* („palást”) szót a Septuaginta a *doxa* szóval fordítja. A dicsőség kapcsolatban áll a szentéllyel, Isten jelentését igazolva. A második utalást a „bűneinktől megtisztítván” (Zsid 1:3) kifejezésben találjuk. Egyértelmű a kapcsolat e szöveg és Zsidók 8:1–2 verse között, és amint Thompson megjegyzi, „egyenesen a levél legfontosabb üzenetéhez vezet be minket, ami nem más, mint Jézus közbenjárása a mennyei templomban (Zsid 8:1-2)⁵. A közbenjárás az Ő és Újszövetségben egyaránt csakis a szentélyben mehetett végbe, a főpap által. És végül a harmadik utalást a „Felségesnek jobbja (*en dexia*)” (Zsid 1:3) szóösszetételben találjuk. A „jobbja” a 110. zsoltárból eredeztethető téma, és nagyon gyakran előfordul a Zsidókhoz írt levélben (Zsid 1:13; 8:1; 10:12; 12:2), de más bibliakönyvekben is megtaláljuk (Csel 7:56; Ef 1:20; Kol 3:1; Róm 8:34). Ez a kifejezés közvetlen kapcsolatot teremt Zsidók 1:3 és 8:1–2 versei között, a mennyei szentély létezésére és az abban történő szolgálatra utalva.

A KIRÁLYI SZÉK
SZÉP UTALÁS
A MENNYEI SZEN-
TÉLYRE. A KIFEJE-
ZÉS ÖNMAGÁBAN
JELENTHETI AZ
ÍTÉLŐ TRÓNT,
A DICSŐSÉG,
A KEGYELEM
VAGY A MEG-
VÁLTÁS TRÓNU-
SÁT (JEL 2:3).

2. „Beljebb a kárpitnál” (Zsid 6:19)

A *katapetasma* – „kárpit”, „függöny” szó használata egyértelműen a szentélyre utal. Ebben a szövegben a *katapetasma* szó kapcsolatban áll a „remény” (*elpis*) szóval, chiazmust képezve, melyet elneveztem a *reménység háromszögének*. Íme, a szerkezet:

- A. 18. vers: ... oda menekültünk⁶
- B. hogy megragadjuk az előttünk levő reménységet (*elpis*).
- C. 19. vers: mely (reménység – *elpis*) lelkünknek bátorságos és erős horgonya...
- B'. és (ez a reménység – *elpis*) beljebb hatol a kárpitnál,
- A'. 20. vers: ahová útnyitóul bement érettünk Jézus, aki örökkévaló Főpap.

A „reménység” szó, amely először kifejezetten, majd utalásszerűen jelenik meg, rámutat, hogy az egyetlen és igazi reménység a „kárpiton túl” van. Chiasztikus szerkezetéről van szó, amelyben az A mondat megjelöli a menedékhelyet, az A' pedig rávilágít, hogy ez a hely nem más, mint a szentély, ahol Jézus főpapként szolgál. A B mondat az előttünk levő reménységről tesz említést, a B' pedig megjelöli a pontos helyet „a kárpiton túl”. A középpontban a C a „horgony”, amely a gondolatmenet lényegét képezi.

A *katapetasma* szóról már nagyon sokat elmondtak: háromszor találkozunk vele az evangéliumokban (Mt 27:51; Mk 15:38; Lk 23:45), majd a Zsidókhoz írt levélben (Zsid 6:19; 9:3; 10:20). A kutatók egyetértenek abban, hogy a szentély kárpitjára vonatkozik⁷. Megfogalmazódik a kérdés: melyik kárpitra gondol a szerző? Arra, amelyik elválasztotta a szentélyt a szentek szentjétől (2Móz 26:31, 33)? Arra, amelyik a szentély bejáratánál volt (2Móz 26:36,37)? Vagy arra, amelyik a kapunál volt (2Móz 38:18)? Rice tanulmányát⁸ elemezve, a *katapetasma* szó 43 előfordulásából 26 esetben a szentély és a szentek szentje közötti kárpitra vonatkozik⁹. Elmondhatjuk, hogy ez utalás a mennyei szentek szentjére? Érdemes szem előtt tartanunk, hogy a legtöbb igevers ezt a feltevélezt támasztja alá. R. Gane, aki szintén kutatatta ezt a kérdést, a Zsidók 6:19-ben előforduló *katapetasma* szót a 2Móz 26:33; 3Móz 16:2,12, 15 verseiben található *mibbêt lappārōket* héber kifejezéssel azonosítja, amelyben a *pārōket* a szentek szentje előtti kárpitra vonatkozik (2Móz 35:12; 39:34; 40:21; 3Móz 4:6; 4Móz 4:5)¹⁰. A *pārōket* azért volt fontos, mert a sátor berendezési tárgyait ahhoz képest helyezték el¹¹: a kenyerek asztala, a füstölő oltár és a gyertyatartó a kárpit előtt

volt (2Móz 26:33; 26:35; 27:21; 30:6), míg a frigyláda a kárpit után (2Móz 30:6). A *pārōket* és *katapetasma* egymással való azonosítása lényeges, és azt igazolja, hogy itt a szentélyre történik utalás, de a legfontosabb része a szakasznak a Jézus kárpiton túl végzett főpapi szolgálatának az említése, hiszen a szerző nem a kárpitra teszi a hangsúlyt, hanem arra, ami azon túl történik.

3. A „nagyobb és tökéletesebb..., nem kézzel csinált” sátor (Zsid 9:11; 9:24–25)

Ez a két igevers azért fontos, mert a szentélynek fordított *ta agia* szót tartalmazza. A szótó formája antitetikus, az *o alla* (οὐ-ἀλλά) összetételhez hasonló, dualista, azaz, ellentétbe helyezi az emberi kezek alkotta sátor (szertartásaival és áldozataival együtt) és a nem emberi kéz alkotta szentélyt (Jézus áldozatát is magában foglalva). Különböző, a szentélyre vonatkozó kulcsszavakat találunk itt, melyek közül a legfontosabb az *agiōs*, amely a Zsidókhoz írt levélben tíz alkalommal szerepel a szentélyre utalva (Zsid 8:2; 9:1–3, 8, 12, 24; 19:19; 13:11). A Zsidók 9:24-ben olvasható kijelentés, mely szerint Jézus bement a mennybe (a román fordítás szerint: *az égbe ment, ford. megjegyzése*), azt sugallhatja, hogy a szentély maga a csillagos ég, ám ez az értelmezés vitatott és nem problémamentes¹². Az egyik szempont, ami ennek ellentmond, hogy ragaszkodnunk kell a kontextushoz¹³. Az égre való utalás retorikai, melyen keresztül a szerző jelentésátvitellel dolgozik. (A Károli-fordításban itt már egyenesen az átvitt – *menny* – jelentés fordul elő, ford. megj.) Ezt a vére és a mennyei szent hely megtisztítására való utalás is igazolja (amelynek semmi köze a csillagos éghez).

4. A szentélybe való bemenetel (Zsid 10:19–20)

A szöveg meglep minket azzal a kijelentéssel, hogy szabad bejárásunk van a mennybe. Hogy jól értsük ezt a megállapítást, szem előtt kell tartanunk a 22. verset, amely arra buzdít, hogy „járuljunk hozzá (Istenhez) igaz szívvel”, Jézus áldozatának érdekében. Ha jól megfigyeljük a szöveget, felfedezzük a párhuzamos szerkesztést, mely az *odos* (út) és *aima* (vér) szavakra épül:

- » van „bemenetelünk” (utunk – *odos*) a szentélybe (19. vers);
- » „az úton (*odos*), melyet Ő szentelt nekünk új és élő út gyanánt” (20. vers).
- » A két igevers az áldozat gondolatához kapcsolódik:
- » „Jézus vére által” (19. vers);
- » „a kárpit, azaz az Ő teste által” (20. vers).

ISTEN
TRÓNJA
BENIAMIN
LUPU

AZ OLYAN KIFEJEZÉSEK, MINT „A FELSÉGES JOBBJA” (ZSID 1:3), „KEGYELEM KIRÁLYI SZÉKE” (ZSID 4:16), „SION HEGYE”, „ISTEN VÁROSA” (ZSID 12:22; 13:14), „KÁRPIT” (ZSID 6:19), „NAGY ÉS TÖKÉLETES SÁTOR” (ZSID 9:11) VAGY „SZENTÉLY” (ZSID 9:24,25), IGAZOLJÁK, HOGY A SZERZŐ SZÁMÁRA A MENNYEI TEMPLOM LÉTEZÉSE NEM MÁSODLAGOS FONTOSSÁGÚ, HANEM KÖZPONTI JELENTŐSÉGŰ, MINT AZ APOSTOLI GYŰLEKEZET ÁLTAL EGYÖNTETŰEN VALLOTT IGAZSÁG.

Tehát a bemenetel nem fizikai, hanem lelki természetű, és Jézus áldozata révén lehetséges. Ez nem tagadja, hanem ellenkezőleg, pontosítja mindazt, ami a szentélyben történik. A közbenjárói szolgálat témája, amelyről már a levél elején olvasunk, de a közepén is említést találunk róla (Zsid 8:1–2), itt újból megjelenik, és megtudhatjuk, milyen előnyünk származhat belőle. Otto Kuss megállapítja: „Jézus az Ő vére által utat nyitott a mennyei szentély felé”¹⁴, a lezárt utcát a reménység kapujává változtatva.

5. A királyi szék (Zsid 1:8)

A királyi szék egy szép utalás a mennyei szentélyre. A kifejezés önmagában jelentheti az ítélő trónt (Zsid 11:2; Jel 20:11), a dicsőség (Ésa 22:23), a kegyelem (Zsid 4:16), vagy a megváltás trónusát (Jel 2:3). A Zsidókhöz írt levélben a szó jogi értelemben fordul elő, és a kegyelemmel („kegyelem királyi széke” – Zsid 4:16), az engeszteléssel (Zsid 8:1) és az ítélettel (Zsid 12:2) áll összefüggésben, mindezek pedig jelen vannak a szentélyben. A dicsőség trónusa, melyről Ézsaiás könyvében olvasunk (Ésa 6:1) fontos érv, és rávilágít, hogy a szentély szoros kapcsolatban van Isten királyi székével.

Következtetés

Mindezen igeversek fényében felfedezhetjük, hogy a Zsidókhöz írt levél számos, a mennyei szentélyre utaló kifejezést használ. Az olyan szókapcsolatok, mint „a Felséges jobbjá” (Zsid 1:3), „kegyelem királyi széke” (Zsid 4:16), „Sion hegye”, „Isten városa” (Zsid 12:22; 13:14), „kárpit” (Zsid 6:19), „nagy és tökéletes sátor” (Zsid 9:11) vagy „szentély” (Zsid 9:24,25), igazolják, hogy a szerző

számára a mennyei templom létezése nem másodlagos fontosságú, hanem központi jelentőségű, mint az apostoli gyülekezet által egyöntetűen vallott igazság. ■

1. P. Garuti, *Due cristologie nella lettera agli Ebrei?*, in *LA* 49 (1999), 245.
2. S. Cipriani, *Le lettere di Paolo*, Assisi, 1991, 744–746; P. Ellingworth, *The Epistle to the Hebrews: A Commentary on the Greek Text*, Grand Rapids 1993, 96–97.
3. Egy másik lehetséges viszonyrendszer: Isten-Ember-Isten, Jézus testlétele vonatkozásában.
4. H. W. Attridge, *La lettera agli Ebrei*, 102.
5. Thompson, *Hebrews*, 167.
6. Az οὐρανός kifejezés egy olyan veszélyre utal, amely elől menekülünk (Spicq *Hebreux*, II, 163.). Attridge is ugyanígy fordítja (Attridge, *La Lettera agli Ebrei*, 182.).
7. S. Legasse, *Les voiles du temple de Jérusalem*, in *RB* 87 (1980), 560–589.
8. G. Rice, *Heb. 6,19: Analysis of Some Assumptions Concerning Katapetasma in Issues in the Book of Hebrews*, F. B. Holbrook, Spring 1989, 231.
9. P. Billerbeck, *Καταπέτασμα*, in *BDAG*, 1043–1046.
10. Ugyanezt állapítja meg A. Berlin is, *The Oxford Dictionary of the Jewish Religion*, New York 2011, 553; J. R. Baskin, *The Cambridge Dictionary of Judaism and Jewish Culture*, Cambridge, New York, Melbourne, Madrid, Cape Town, Singapore, Delhi, Rokyó, Mexico City, 2011, 97; J. Newman – G. Sivan – A. Tomaschoff, *Judaism A-Z: Lexicon of Terms and Concepts*, Jerusalem 1980, 263.
11. Gane, *Re-Opening Katapetasma*, 7.
12. Jóval érdekesebb feltételezés, amely szerint az ég metaforikusan/teológiaiag értendő, mint „Isten háza”. Ezt a szemléletet egy másik cikkben fogjuk megvizsgálni.
13. Egy következő alkalommal részletesebben megvizsgáljuk ezt az elméletet.
14. O. Kuss, *La lettera agli Ebrei*, Brescia 1966, 174.

Dr. Benone Corneliu Lupu, lelképásztor, Róma, Olaszország

KEGYELEM ÉS TIZEDFIZETÉS

Egyik nap, miközben a „Prófétaság Lelke” gyűjteményből egy könyvet olvastam, egy felsorolásra lettem figyelmes, mely bennünk gyakran felmerülő kérdések sorára ad választ: Honnan tudhatom, hogy a kegyelem munkálkodik az életemben? Honnan tudhatom, hogy a jó úton haladok? Honnan tudom, hogy jó irányba vezet az utam? Honnan tudhatom, hogy vallásos tapasztalatom hiteles?

A Bibliában van néhány szakasz, amely több olyan személyt mutat be, akik az út végéhez érve, a kívánt és várt fizetség helyett a következő szavakat hallják: „Bizony mondom néktek, nem ismerlek titeket” (Mt 25:12); vagy a még fájdalmasabb szavakat: „És akkor vallást teszek majd nékik: Sohasem ismertelek titeket...” (Mt 7:23).

A felsorolás végén világossá válik: „Mindez azt mutatja, hogy Isten kegyelme dolgozik a szívekben.” Íme, egyértelmű választ kaptam. Ami meglepett és megdöbbenett, valamivel előbb volt leírva. A felsorolás az **alázattal** kezdődött, amivel azonnal egyetértettem. Majd következett az **önmegtagadás**. Ezt is könnyen elfogadtam. Ugyanahhoz a fogalomkörhöz tartozott, és az elsőhöz hasonlóan a jellemre mutatott. Mi következhetett ezután? Természetesen a **jótekonyság**. Ehhez sem volt semmiféle megjegyzésem. Mintha egy csodálatosan szép virágcsokor formálódott volna előttem. A felsorolás azonban folytatódott. Véleményem szerint az eddig említettek elégségesek lettek volna, és itt akár meg is állhattunk volna. Csakhogy, meglepetésemre, az **alázatot**, az **önmegtagadást** és a **jótekonyságot** a **tized hűséges fizetése** követte. Megálltam és többször átolvastam ezt a részt. Nem csúszott be valami hiba? Nem tévedtek a fordításban? Mintha egyáltalán nem talált volna ide.

„Az alázat, az önmegtagadás, a jótekonyság és a tized hűséges fizetése mutatja, hogy Isten kegyelme munkálkodik a szívben.” (Ellen White, *Üzenet az ifjúságnak*, 303.3)

Ahogy a hét napból álló hét és a szombat is csak a Szentírásba vetett hit által magyarázható, ugyanúgy a tized hűséges fizetése is az Isten Igéjébe vetett hiten alapszik. Ami viszont nem látszik, az az Isten kegyelme, amely dolgozik és meggyőz; megváltoztatja a szívet, és adakozóvá teszi azt; átalakítja a gondolkodást és a meglátást.

Szoros összefüggés van a tized hűséges visszafizetése és egy személy, egy gyülekezet lelki egészsége között: „A gyülekezet lelki egészsége és jóléte nagymértékben a rendszeres adakozáson múlik.” „Azok a gyülekezetek a legvirágzóbbak lelkileg, amelyek a legrendszeresebben és legnagyobb mértékben támogatják Isten ügyét.” (Ellen White, *Bizonyságtételek*, 3. köt., 405–406. old.). ■

Eduard Călugăru, a Romániai Hetednap Adventista Egyház kincstárnoka

**LELKI
EGÉSZSÉG
EDUARD
CĂLUGĂRU**

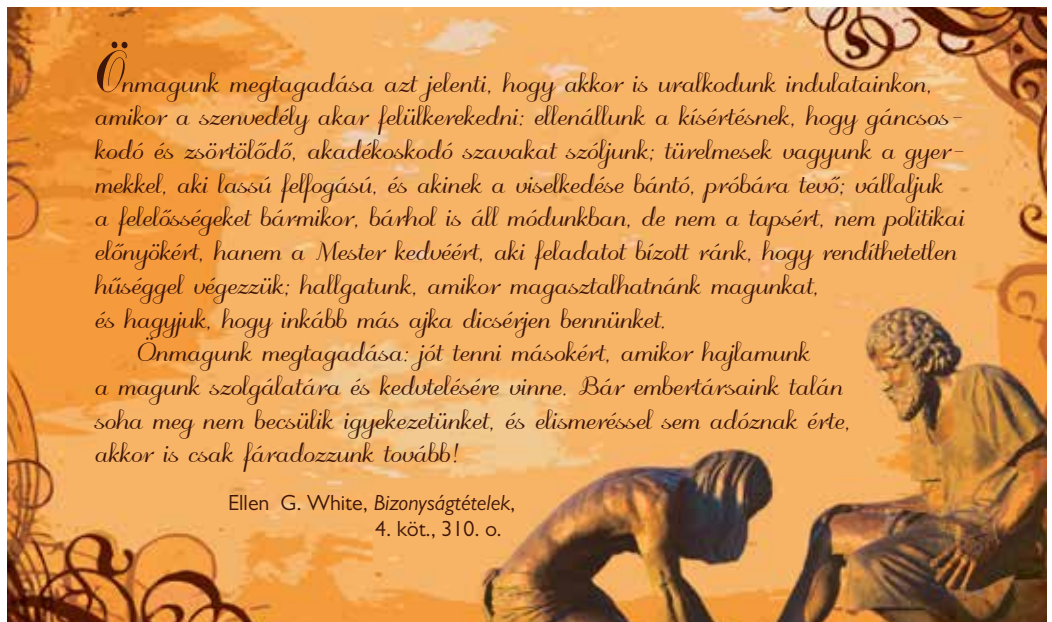

**ALÁZAT, ÖNMEG-
TAGADÁS, JÓTEK-
ONYSÁG ÉS
A TIZED HŰSÉ-
GES FIZETÉSE
MUTATJA, HOGY
ISTEN KEGYELME
MUNKÁLKODIK
A SZÍVBEN.**

Önmagunk megtagadása azt jelenti, hogy akkor is uralkodunk indulatainkon, amikor a szenvedély akar felülkerekedni: ellenállunk a kísértésnek, hogy gáncoskodó és zsörtölődő, akadékoskodó szavakat szóljunk; türelmesek vagyunk a gyermekkel, aki lassú felfogású, és akinek a viselkedése bántó, próbára tevő; vállaljuk a felelőségeket bármikor, bárhol is áll módunkban, de nem a tapsért, nem politikai előnyökért, hanem a Mester kedvéért, aki feladatot bízott ránk, hogy rendíthetetlen hűséggel végezzük; hallgatunk, amikor magasztalhatnánk magunkat, és hagyjuk, hogy inkább más ajka dicsérjen bennünket.

Önmagunk megtagadása: jót tenni másokért, amikor hajlamunk a magunk szolgálatára és kedotelésére vinné. Bár embertársaink talán soha meg nem becsülik igyekezetünket, és elismeréssel sem adóznak érte, akkor is csak fáradozzunk tovább!

Ellen G. White, *Bizonyságtételek*,
4. köt., 310. o.

AHOL A GONOSZSÁGOT GYÓGYÍTIÁK

„Ha meg akarod büntetni a rosszat, próbáld meggyógyítani.” (V. Budescu)

„Mert irigykedtem a kevélyekre, látván a gonoszok jó szerencséjét” (Zsolt 73:3). Gyermekkorom világát a kerítés deszkái közötti résekben keresztül szemléltem. Vágyakozóan figyeltem az utcán játszódozó gyermekek bolondozásait, amelyek olykor verekedéssel és szitkozódással végződtek. Legelbűvölőbbnek a karácsonyi ünnepek tűntek. Ignác napján, amikor levágták a disznót, minden gyermek türelmetlenül várta, hogy egy darab füstölt bőrkét kapjon. Elegendő volt, hogy valaki meglásson közöttük, és beszennyezzen.

Ebben lelték örömeiket a gonoszok! Feltevődik a kérdés: miért viselkedtek így ezek a gyermekek? Az ember a rosszra való hajlammal születik? „Igaz volna, aki asszonytól születik?” (Jób 15:14). „Íme, én vétekben fogantattam, és bűnben melengetett engem az anyám” (Zsolt 51:5).

Egy videó terjedt a napokban az interneten, amelyben két iker csecsemő veszekszik egy cumi miatt. Amikor az egyiknek sikerült a szájába vennie, a másik sírni kezdett, és megpróbálta visszaszerezni. A harc addig folyt, amíg valaki közbe nem lépett. Az esettel kapcsolatos kommentek

multságosak voltak, és senki sem gondolt arra, mi készítette ezeket az aranyos ikreket az effajta viselkedésre. Jónak vagy rossznak születünk? Valamilyen okok vezetnek bennünket, vagy az ösztön?

Az emberi természet problémájára még nem sikerült megtalálni a választ, annak ellenére sem, hogy az évezredek során teológusok, filozófusok, pszichológusok próbálták megfejteni a rejtélyt. Például, Thomas Hobbes filozófus hitte és vallotta, hogy az emberiséget az önmegőrzés érzése vezeti – mint a csecsemők esetében is: mindenki a vágyott dolog eléréseért küzd. Ezzel szemben J. J. Rousseau úgy véli, hogy az emberek jónak születnek, de a társadalom bűnei megrontják őket. A teológusok sem rendelkeznek közös nézőponttal. Legtöbbjük azt állítja, hogy ha Isten hasonlatosságára vagyunk teremtve, nem bűnös testet öröklünk, hanem csak rossz döntéseket hozunk. Mások szerint egyaránt a jó és rossz cselekvésére való hajlammal születünk. Ha pontosan tudnánk is, hányadán állnak a dolgok, változtathatnánk-e valamin? „A bennünk levő én a gonosz ereje”

(V. Hugo). „Ezért nyakuknak ékessége kevélység, ruha gyanánt erőszak borítja őket. Gúnyolódnak és gonoszságot szólnak; elnyomásról beszélnek fennhéjázással” (Zsolt 73:6,8).

Reggeli sorakozót fújta a katonaság első napján. Szakaszokra osztottak bennünket. Kértem, hogy a konyhára kerüljek. Megvolt rá az okom, de visszautasítottak, mivel szakképzéssel rendelkezték a távközlés területén. Mégis megengedték, hogy az edényeket rendezzem. Az egészségügyi tizedes felelt az egység tisztaságáért. Egészségügyi középiskolát végzett, kopaszodó, alacsony fiatalember volt. Nagyon igényes volt, tiszteletet és tekintélyt követelt, amiért jó színben tűnt fel a tiszték előtt. Észrevettem, hogy mindig, amikor valakivel beszélni szeretett volna, egy magas helyet keresett, majd onnan lenézve osztogatta az utasításokat. A reggeli ellenőrzéskor, miután mindent megvizsgált, hozzám jött a konyhába. Felállok, köszöntöm, jelentem az étrendet, majd ezt mondja: „Foglalj helyet!” Mintha gyanúsított volna valamiért. „Hé, te sügér, adj egy cigarettát...” „Engedje meg, hogy jelentsem, én nem dohányzom.” „Hé, azt mondtam, dohányozni akarsz... Gyerünk, szaladj, és hozz egy cigarettát!”

Miért viselkedett így ez a fiatalember? Meg voltam győződve, hogy ugyanolyan agyunk, neveltetésünk és tisztességes szakmai képzésünk volt. Próbáltam megfejtetni, talán valami frusztálja, de rájöttem: ő így érzi jól magát. Egy őszinte pillanatában ezt mondta: „Mostanáig sehol sem tehettem azt, amit akartam!”

Újszülöttként nincs választási lehetőségünk. Másvalaki tette meg helyettünk. Ádám által önző természetet örököltünk. A Lucifer-effektus mindannyiunkban megtalálható. A gonoszság a gyengeség legtisztább formája.

Volt egy keresztény barátom, aki majdnem minden szabadidejében hozzám jött, hogy beszélgessünk. Szeretett volna minél többet megtudni Dániel és a Jelenések próféciáiról. Vallásos énekeket füttyörészgetett, ami miatt egyesek gúnyolták. Egyik este a vacsora után segített rendbe szednem a konyhát. Boldogan fogtuk a maradékot, hogy a disznókhoz vigyük. Szokása szerint füttyörészni kezdett, amikor egy hang a hátunk mögül ezt parancsolta: „Állj, hasalj a földre!” A tizedes sipító hangja lélegzetelállítóan hatott. „Előre ugrás, hasra...” és így haladtunk a disznóólig. Sötét volt, és nem lehetett látni, hová lépünk. „Figyeljete a parancsomra. Tudjátok, hogy az itt lévők egészségéért felelek.” „Igen, tisztelettel, megértettük!” „Akkor futás a hálósobába, vegyétek a szappant, a fogkefét, a törölközőt, és két percen belül nálam legyetek!”

Rohantunk, mint tűzvészkor, de csak nem fértünk bele az időbe. Meg se szusszantunk, máris a disznóóligba löktek. Mivel arra vártak, hogy ételt viszünk nekik, a disznók nekünk estek, és készek voltak széttépni bennünket. A nagy zsvivajban egy parancs hangzott: „Gyorsabban etessétek őket, nem látjátok, milyen étvágyuk van?” Nagy nehezen kijöttünk az ólból, és vártuk, hogy végezzenek. A tizedes a hátunk mögé jött, és megvergette a vállunkat, mint aki elégedett azzal, amit tettünk. Nyugodt hangon ezt kérdezte: „Hé, fiúk, mit csináltok evés után?” Abban az állapotban, ahogy kinéztünk, nem találtunk megfelelő választ. Azon gondolkodtunk, hogyan szabaduljunk meg minél hamarabb. „Én azt hiszem, ti nem mostok fogat este, lefekvés előtt...” Anélkül, hogy megvárta volna a válaszunkat, azt parancsolta, hogy mossuk meg a disznók fogait. A bestiák száz kiló fölöttiek voltak, és képzelenség volt kinyitni a szájukat. A tizedes úgy osztogatta a parancsokat a disznóóligban levő visítás és lökdösődés zsvivaja közepette, mint egy kötöttfogású birkózó-edző. Szaladva menekültünk onnan, nem törődve azzal, hogy mi következhet. Bajtársainkkal együtt hat hónapra kérésztül kellett ilyen és ehhez hasonló abszurd utasításoknak engedelmessékednünk.

A gonoszság választás kérdése. „Lám elődbe adtam ma néked az életet és a jót: a halált és a gonoszt” (5Móz 30:15). A pszichológusok és a viselkedéskutatók számára nem létezik a gonosz vagy jó fogalma. Ők a jó vagy a gonosz cselekedeteket tanulmányozzák. Egy törvényszéki bíró nem kérdezi meg a vádlottat, hogy miért követett el törvénysértést, hanem igyekszik minél több részletet megtudni az esetről, hogy lássa, milyen kategóriába sorolja be a bűncselekményt. Egy-egy tett elkövetését befolyásoló tényezők sokasága között – legyenek azok jók vagy rosszak – szinte lehetetlen megállapítani az okot. Ezért a szakemberek arra a következtetésre jutottak, hogy minden relatív és kiszámíthatatlan.

A híres amerikai Stanford Egyetem egyik professzora 1971-ben kísérletet végzett egy társadalmi kérdés megoldása érdekében. Arra szeretett volna választ kapni, hogy a jó emberek miért tesznek rosszat. Philip Zimbardo professzor „Lucifer-effektusnak” nevezte el ezt a viselkedési mechanizmust. Kiválasztott 18, kifogástalan erkölccsel rendelkező, jól nevelt, egészséges férfit. Részletesen tájékoztatta őket afelől, hogy az egész egy játék, és az egyetlen dolog, amit tenniük kell, hogy komolyan veszik a szerepüket.

AZ EMBERI TERMÉSZET GILI ANTEA

AZ ÖNZETLENSÉG NEM RÉSZE AZ EMBERI TERMÉSZETNEK; NEM SZÜLETÜNK A JÓ CSELEKVÉSÉNEK VÁGYÁVAL. A SZERETET ÉS A JÓ CSELEKVÉSE EGYEDÜL ATTÓL SAJÁTÍTHATÓ EL, AKI MAGA A SZERETET: JÉZUS KRISZTUS.

Az alagsorba vezették őket, ahol egy kis börtönt rendeztek be (azt szerették volna, ha az egészet egy valódi börtönben rendezhetik meg, de erre nem kaptak engedélyt). Az állomány felét öröknek, a többieket foglyoknak öltöztették be. Elfoglalták a helyüket, tetszett nekik, de nem értették, miről van szó. Magukra hagyták, és kamerákon követték őket. Éjfél után az egyik cellában elkezdődött a lázongás.

Az örök egyre gonoszabbakká váltak, szitkozódtak, fenyegetőztek és megverték a lázadókat. A korrupció is felütötte a fejét, amikor az egyik fogoly egy apró szívességet kért.

A kutatók majdnem elvesztették az ellenőrzést a dolgok felett, ezért a kísérletet a vártnál sokkal hamarabb be kellett fejezniük. Mit bizonyított ez a kísérlet? A társadalmi környezet által gyakorolt nyomás, amelyben egy ember egy adott pillanatban találhatik, sokszor felülkerekedik az ellenállás képességén. Más szóval, elveszítéd a választás erejét, és azzá válsz, amivé nem szeretnél. Ezzel magyarázható a globális erőszak, a diktatórikus rendszerek, a terrorizmus, de az apró, gonosz tettek is. Ugyanez történt a szanitéccal is. Végig se gondolta, mit jelent számára a tizedesi rang. Ebben a tisztásban – mivel bármit megtehetett – minden gonoszság felszabadult belőle. Abban a társadalmi környezetben elveszítette erkölcsi ítélőképességét. A hatalom szörnyeket szül. Jusson eszetekbe Néró, Sztálin, Lenin, Hitler, Franco, és a listát folytathatnánk.

Egyetlen intézmény, társadalom, törvény és vallás sem volt képes kigyógyítani a gonoszsgot, csupán felügyelet alatt tartotta, olykor a fegyverek ereje és hatalma által. Ezzel magyarázható a viszszaesők nagy száma, akik nem képesek túl sokáig szabadok maradni. Miért? Mert nem gyógyultak meg. Hogyan gyógyítható a Lucifer-effektus?

„A gonosz nem egy szükséges következmény, hanem egy akaratlagos tett” (Dosztójevszkij). „Mert az akarás megvan bennem, de a jó véghezvitelét nem találom” (Róm 7:18). Az akarás nem jelent mindig tudást. Hogy képes egy több száz tonnás repülőgépet legyőzni a gravitációs erőt anélkül, hogy megsemmisítené azt? Csupán egy még erősebb erő hatására; a repülő elhagyja a földet, és minél jobban eltávolodik tőle, annál kevésbé érezhető annak vonzereje.

Így állnak a dolgok a jó és gonosz közötti harcban is. A gond nem rossz cselekedeteink súlyával van, hanem azzal az erővel, ami vonz bennünket, hogy megtegyük azokat. Akárhogy is próbálnánk elszakadni ettől az erőttől, minden alkalommal azt tapasztaljuk, hogy a földön vagyunk. Agyunk bármely területén lépne fel, a Lucifer-effektus nem megműthető, és genetikailag nem módosítható.

Az ember a rációból, a gondolkodásmódjából fakadóan önző. Ez nem állati ösztön, sem agydaganat. A jó és a rossz erkölcsi döntés, melyet minden ember a saját környezetéből sajátít el. A gonoszság a jóra való képtelenség. Meglepetésemre, néha ebben a kínos helyzetben találok magam. Egy padon ülve, csendben vártam a villamost. Egy hontalan nő ült mellém, aki füsttel árasztott el. Megvetően néztem rá, majd más helyet kerestem. Amikor a villamos megérkezett, mindenki az ajtónál tolongott, remélve, hogy talál majd üres helyet. A hátunk mögött egy idős hölgy kínlódott, hogy felszálljon kis szekerével. Hirtelem észrevettem, hogy ez a hontalan nő a segítségére sietett. Ez a gesztus rettenetesen megdöbbenett. Eszembe jutottak Jézus szavai. Talán meglepődünk majd, amikor Isten országában sokakat ott találunk ezek közül.

Még ha visszataszítónak tűnik is a belőlünk kijövő gonoszság, mely megfertőzti az embert (Mk 7:20–23), inkább azért imádkozunk, hogy bocsáttassék meg nekünk, és nem azért, hogy megszabaduljunk attól. Ám a bocsánat nem oldja meg a helyzetet. A gond nem az általunk elkövetett gonosz cselekedetektől adódik, hanem az azokat kiváltó emberi természetből.

Az önzetlenség nem része az emberi természetnek; nem születünk a jó cselekvésének vágyával. A szeretet és a jó cselekvése egyedül Attól sajátítható el, Aki maga a szeretet: Jézus Krisztus. Ezzel magyarázható annak a zsidó vezetőnek a dilemmája, aki Jézushoz jöve nem részesült a megváltás bizonyosságában, csak azért, mert mesteri vagy doktori címmel rendelkezett. Bár nem hagyta figyelmen kívül őket, Jézus megmutatta, hogy problémája az emberi természettel kapcsolatos. Egyenes és határozott módon elmondta, hogy a Szentlélektől kell megszületnie. A keresztény élet egy csoda – a természetfelettil való érintkezés. „Senki sem cselekszik bűnt, aki az Istentől született, mert benne marad annak magva; és nem cselekedhetik bűnt, mivelhogy Istentől született” (1Jn 3:9).

Ezen csoda előtt sok keresztény leáll, töpreng, vizsgálatot tart, ellentmond egymásnak, megoszlik, sőt, meggyűlöli egymást. Hogy kiszabaduljunk ebből a bizonytalan helyzetből, időt kell szakítanunk arra, hogy felkutassuk Annak életét, Aki az emberi természet részesévé vált, hozzánk hasonlóan megkísértetett mindenben, kivéve a bűnt. „Mert Isten az, aki munkálja bennetek mind az akarást, mind a munkálást jó kedvűből” (Fil 2:13). ■

Gili Antea, a bukaresti Labirint gyülekezet tagja

A KERESZTÉNY ÉLET EGY CSODA – A TERMÉSZETFELETTIVEL VALÓ ÉRINTKEZÉS. „SENKI SEM CSELEKSZIK BŰNT, AKI AZ ISTENTŐL SZÜLETETT, MERT BENNE MARAD ANNAK MAGVA; ÉS NEM CSELEKEDHETIK BŰNT, MIVELHOGY ISTENTŐL SZÜLETETT” (1JN 3:9).

ÉN NEM VAGYOK ILYEN... VISSZAVONOM, AMIT MONDTAM!

A modern ember élete drámai módon ingadozik a nyugalom és a nyugtalanság pillanatai között, és ez utóbbiak gyakran szélsőséges helyzetek elé állítják. Az egyre ritkábbá váló nyugalmi állapotok elvéve érik el a mélységet. Olyan időszakok ezek, amelyek megszakítják a nyugtalanság és ingerlékenység satuként szorító, hosszú pillanatait. A különböző helyzetek nyomása alatt az embernek meg kell szabadulnia a frusztráció és be nem teljesülés időszakában felhalmozódott feszültségtől, mely összetett személyiségének bizonyos területeit támadja.

A „lelki feloldódás” különböző módon megy végbe, és magán viseli az egyén személyiségének és neveltségének jegyeit. Ezért lehetséges, hogy ilyen pillanatokban valaki az agresszivitás, az extrém sportok, a rossz szokások vagy a rosszindulatú, ironikus szavak használatához folyamodik. Ezúttal azonban csak az utóbbi megnyilvánulásokkal fogunk foglalkozni.

Számos alkalommal, éles szóváltások után, gyakran mondjuk: *visszavonom a szavaimat*. Vitás helyzetekben olyan szavakat és kifejezéseket használunk, amelyek sérteően hatnak a körülöttünk élőkre. Ezek a groteszk, gonosz vagy arcátlan ironia formáit ölthetik. Miután a váltságos pillanat elmúlik, és alaposabban felmérjük a gonosz énünk tisztátalan tarisznyájából előszedett szavainkat, rájövünk, hogy helyénvaló lenne visszavonnunk a szavainkat, látszólag találó, jogos kifogások kíséretében, mint például: *hirtelen természetű vagyok, fáradt, feszült vagy ingerült*.

E leplezett gonoszságok megpróbálnak meggyőzni minket arról, hogy az illető helyzetben lévő személy általában véve nem rossz ember. De vajon így állnak a dolgok? Van-e ürügy az alkalmi gonoszúságra, mely a körülményektől függően tesz bennünket rendes emberekké? Ki vagy mi a hibás: az ember vagy a helyzet? Meddig feszíthető ez a determinizmus (nézet, mely szerint tetteinket tőlünk független tényezők határozzák meg)? Ha végül találunk kifogást elhamarkodott szavainkat igazolandó, talán vissza is tudjuk vonni őket?

A két kérdést egyenként elemezzük. Először hadd vizsgáljuk meg annak lehetőségét, hogy az ellenőrizetlen szavakat a normális keresztény viselkedés kereteibe illesztjük. A Megváltó az írástudókkal és farizeusokkal folytatott egyik párbeszédében ezt mondta: „Mérgek kígyóknak fajzatai, mi módon szólhattok jókat, holott gonoszak vagytok? Mert a szívnek teljességéből szól a száj. A jó ember az ő szívének kincseiből hozza elő a jókat; és a gonosz ember az ő szívének gonosz kincseiből hozza elő a gonoszokat” (Mt 12:34–35). Jézus szavai nagyon határozottak, és egyértelművé teszik, hogy haszontalan minden olyan próbálkozás, amellyel az ember a körülmények fátyla

mögé rejtőzne. Más szavakkal, az Úr Jézus kijelentése a következőképpen értelmezhető: mindaz, amit mondunk, megmutatja, kik vagyunk. A dühből kimondott szavak nem az éterből származnak, hanem részt képeznek belőlünk, meghatároznak minket. A lélek rejtett tapasztalataiból származnak, amelyek veszélyesen lappanganak, majd kiszámíthatatlanul felszínre törnek. Akik tehát alkalomadtán szeretnének „ártatlanul” szitkozódni, fel kell, hogy készüljenek a „gonosz ember” bélyegének hordozására, amely bélyegre méreggel vannak felírva a következő szavak: *Figyelem, mérgek kígyófajzat! Tettei kiszámíthatatlanok!*

Ami a szavak visszavonását illeti, a dolgok kicsit bonyolultabbak. Elhatározhatjuk, hogy nem használunk többé megfontolatlan szavakat, de mit tegyünk, ha már kijöttek a szánkon? Könnyű számunkra bevetni a szokásost, a visszavonást, de annyira egyszerű lenne? A legtöbb esetben még a visszavonás józan pillanata után is, amelyben rájövünk, hogy tévedtünk, megmaradnak a fájdalom, csalódás, frusztráció és bizalmatlanság nyomai. Szavaim visszavonása nem oldja meg teljességgel és azonnal a problémát.

A szavak visszavonása hasonlatos egy olyan olajfestményhez, amelyre ráejtettünk néhány csepp festéket. Megpróbálni helyrehozni a figyelmetlenséget nagy megfontolatlanság lenne, mivel az még nagyobb hibához vezetne. Csak a festő, a festmény szerzője hozhatja helyre a tévedés okozta bajt, ez a folyamat azonban sokáig tarthat. Csak az isteni Mester tudja begyógyítani azokat a sebeket, amelyeket mások lelkében ejtettünk. Sajnos az emberi emlékezet nem felejt el, amit el kellene, ezért ebben az esetben is ajánlott a körmelegelés.

Ha vissza szeretnénk vonni a szavainkat, ne engedjük szabadon kóborolni azokat az elménkben. Ha hagyjuk, hogy a szavainkkal takarózó démonok tartózkodási engedéllyel rendelkezzenek a lelkünkben, akkor tudnunk kell, hogy előbb-utóbb elő fognak bújni, hogy friss levegőt vegyenek. Ahelyett, hogy kifinomult szóvisszavonó módszereken gondolkodnánk, jobb lenne, ha elhatároznánk, hogy többé nem ejtjük ki azokat. Nehezünkre esik? Persze, hogy igen! Tudjuk, miért? Mert ehhez egy másik elhatározás is szükséges: jó embereknek kell lennünk! ■

**TARTSD
KORDÁBAN
A NYELVED**
IONICA HERLEA

AHELYETT, HOGY KIFINOMULT, SZÓVISSZAVONÓ MÓDSZEREKEN GONDOLKODNÁNK, JOBB LENNE, HA ELHATÁROZNÁNK, HOGY TÖBBÉ NEM EJTJÜK KI AZOKAT.

Ionica Herlea, a Bănăți Egyházterület lelkésze

AZ EMBERI SZEKUALITÁS „JÓ” MINŐSÍTÉSE: LELKI CÉLJA A TEREMTÉSBŐL SZÁRMAZIK

Bevezetés

Az isteni teremtői cselekedet eredményeként a férfi és a nő kizárólagos teremtői közösségre képes. Kizárólagosnak kell lennie, mivel lényegi természetét tekintve szexuális. Ha az ember aszexuális (nem szexuális lény) lenne, több partnerrel is együtt élhetne anélkül, hogy áthágná a házasság törvényét. Mivel azonban az ember binárius – két, differenciált (férfi- és nő-) nemmel rendelkező – entitás, közösségüknek kizárólagos szövetség – a házasság – keretében kell megvalósulnia (Malakiás 2:14; Példabeszédek 2:16–17). Ha nemi közösségük e szövetség keretében és a kölcsönösség elvének tiszteletben tartásával valósul meg, Isten azt „nagyon jó”-nak minősíti (*tób m'öd* – 1Mózes 1:31). Mit jelent ez az isteni minősítés?

A „jó” melléknévvel kifejezett isteni minősítés, a szexuális differenciáltságra és a férfi és a nő közötti nemi kapcsolatra vonatkoztatva, két dolgot jelent:

1. A funkcionális „jó”

Isten perspektívájából „jó” minden, ami az isteni teremtés terve szerint működik. A „funkcionális jó” szintagma tehát annak a célnak a megvalósulására vonatkozik, amelyért egy lényt, intézményt vagy dolgot a világegyetemben Isten megteremtett. Ez a „jó” minősítés funkcionális perspektívája. A férfi és a nő közötti házassági-szexuális viszony akkor „jó” (*tób*), ha házastársi intimitásuk – a biológiai/életteni törvények alapján – olyképpen működik, hogy megvalósulhat Isten terve, amiért a szexet megalkotta, és amiért az embert differenciált – férfi és női – nemiséggel ruházta fel.

2. Az erkölcsi és etikai „jó”

A funkcionalitás szempontja mellett az erkölcsi és etikai „jó” szempontjával is foglalkoznunk kell. Szexualitásunk akkor „jó”, ha erkölcsi értelemben is teljesíti a szentírási Törvényben foglalt isteni kívánalmakat, és eleget tesz Jézus Krisztus és az Újszövetség apostolai etikai kijelentései-

nek (2Mózes 20:1–17; 3Mózes 18:1–24; 20:10–22; Máté 5:28, 31–32; 19:3–9; 1Korinthus 5:15; 6:12–20; 7:1–40). Az emberi, férfi és női nemre differenciált szexualitás e két – funkcionális és erkölcsi – szempontja egymással komplementáris.

Mit jelent ez a komplementaritás? Azt, hogy a szex kellemes és élvezetes lehet, mivel a két fél élettani és biológiai szempontból is jól működik. Erkölcsi szempontból azonban nem lehet „jó”, mivel a két fél házasság előtt¹, vagy a házasság intézményén kívül gyakorolja. Funkcionális zavar léphet fel, ha nincsenek tiszteletben tartva az erkölcsiség elvei. A lelkifurdalás, a nem kívánt terhességtől vagy a lelepleződéstől való félelem élettani, funkcionális zavarokat okozhat. Még hogyha a törvénytelen szex „kellemes” is, mivel a bibliai etika elveinek áthágása folytán nem jöhet létre a komplementaritás, nem tölti be Isten által előirányzott rendeltetését sem. Következésképpen az effajta szexuális gyakorlat, illetve az e mögött húzódó elmélet nem lehet „jó”, mivel nem tesz eleget az Isten által szabott feltételeknek.

Az emberi szexualitás célja

A következőkben bemutatjuk a két referenciaterületet: a protológiai (teremtéstani) és a szoteriológiai (megváltástani) vonatkozást, és értelmezni fogjuk az emberi szexualitás célja meghatározásának szentírasi alapjait.

1. *A teremtés rendje.* Mózes első könyve (1. és 2. fejezetének²) perspektívájában az emberi szexualitás célját 1Mózes 2:24 verse a legeszményibb módon fogalmazza meg. A 24. vers értelmében a házastársak szexuálisan egyesülnek – ketten „egygyé” lesznek –, mintegy igazolva lelki kapcsolatuk állandóságát. A kapcsolat állandóságát az édeni pár között létező tökéletes szeretet motiválja. Ezt az állandó kapcsolati egységet az is alátámasztja, hogy az első emberpár nem viselt ruhát (25. vers), a paradicsomi feltételek között, erkölcsi ártatlanságukban egymással szemben nincs rejtegetni valójuk. Mi több, az édeni pár azzal a céllal is egyesül egymással szexuálisan³, hogy tovább mélyítse a közöttük lévő dinamikus szeretetkapcsolatot. Kapcsolatuknak – paradigmátikus természetéből kifolyólag – túl kell mutatniuk önmagán (teleológia, cél), rávilágítva az Istenség Személyei közötti tökéletes szeretet egységére, az immanens Szentháromság keretében. Ebben a kontextusban, a teológiai meghatározás értelmében, az „immanens” fogalma a három isteni Személynek az Istenség belsejében (immanenciájában) megnyilatkozó kapcsolati életét jelenti.

2. *A megváltás rendje.* Habár a megváltás rendje öröktől fogva létező, mi mégis a Mózes

első könyve 3. fejezetétől kezdődő leírásra utalva közelítjük azt meg. Tehát, Genézis könyve 3. fejezetétől kezdődően a Szentírás egy másik terület tár fel előttünk, amelyben szintén meg kell határoznunk az emberi szexualitás célját. Erre a területre rányomta bélyegét az édeni pár bűnbecése. Jézus Krisztus Máté 19:3–6 verseiben lejegyzett kijelentéseivel megegyezően még a bűn és a bűntől való megmentés feltételei között is a házastársi-szexuális intimitás elsődleges célja a házastársak közötti szoros kapcsolat és kölcsönösen áhított egység elmélyítése. Ugyanakkor az aktusnak magának igazolnia kell, hogy a házastársak már azelőtt lelki közösségben álltak egymással. „Egyek”, jóllehet „ketten” vannak.

Levonhatjuk a következtetést, hogy mind a teremtés, mind pedig a megváltás rendjének kontextusában az emberi szexualitás célja ugyanaz. Két, szexuális ontológiáját tekintve különböző emberi partner (férfi és nő) egysége minőségi misztériumának megvalósulása. Állandó házassági szövetség keretében elkötelezik magukat, hogy egymás iránt hűségesek lesznek. Ebben a házassági szövetségben szexuális közösségük nem csak két hűsvér test egyesülése: egyesülésük teljes lényük holisztikus (testüket, lelküket magába foglaló) eggyé válását jelenti. Csak így jelenthető ki, hogy egyesülésük túlmutat önmagán, és a trinitárius Istenség belsejében megvalósuló kölcsönös szeretet lelki egységére világít rá.

Következésképpen, biblikus értelemben, az utódnemzés az emberi szexualitás csupán másodlagos célja. És ez nyilvánvalóvá válik számunkra, ha a legnagyobb komolysággal megvizsgáljuk a Szentírás bizonyítékait. Meggyőznek bennünket arról, hogy az utódnemzés nem tartozik az Isten „képe” fogalmához. Ne feledjük, hogy az állatok nem Isten képére lettek teremtve. Mindezek ellenére Isten őket is „megáldotta” a nemzés képességével, akárcsak az embert (1Móz 1:22; vö. 28. vers)⁴.

Csak akkor érthetjük meg és alkalmazhatjuk házasságunkban a *családtervezés* elveit, ha elfogadjuk a fenti, a Szentírás implicit tanításain alapuló kijelentés igaz voltát. Habár ez a kifejezés mint olyan nem szerepel Ellen G. White írásaiban, a gondolat jelen van a szerző műveiben, mely művek különleges jelentőséggel bírnak az Adventista

A SZEXUALITÁS LELKISÉGE SZALLÓS-FARKAS ZOLTÁN

A HÁZASSÁGI SZÖVETSÉGBEN A KÉT FÉL SZEXUÁLIS KÖZÖSSÉGE NEM CSAK KÉT HŰSVÉR TEST EGYESÜLÉSE: EGYESÜLÉSÜK TELJES LÉNYÜK HOLISZTIKUS (TESTÜKET, LELKÜKET MAGÁBA FOGLALÓ) EGGYÉ VÁLÁSÁT JELENTI. CSAK IGY JELENTHETŐ KI, HOGY EGYESÜLÉSÜK TÚLMUTAT ÖNMAGÁN, ÉS A TRINITÁRIUS ISTENSÉG BELSEJÉBEN MEGVALÓSULÓ KÖLCSÖNÖS SZERETET LELKI EGYSÉGÉRE VILÁGÍT RÁ.

Egyház tagjai számára. A családtervezés fogalma a házastársak Isten által meghatározott felelősségére mutat rá, hogy csupán korlátozott számú utódot nemzzenek, figyelembe véve a házastársak és a leendő utódok életére vonatkozó személyes, társadalmi, gazdasági, lélektani, egészségügyi, nevelési és lelki tényezőket.⁵

Következtetések

Az ember által gyakorolt szex akkor „jó”, ha a házastársak megfelelnek a „jó” minősítés funkcionális és erkölcsi szempontjainak. Ez annak a ténynek a fényében lehetséges, hogy az emberi szexualitást Isten teremtette és minősítette „jónak”. Legfontosabb célja a házastársak közötti közösség és egység megvalósulása, fenntartása és elmélyítése. Ebből származik a következtetés, hogy a házastársak ezen Szentírás által meghatározott, elsődlegesen lelki cél megvalósítása érdekében szeretkeznek egymással. Ugyanakkor nem szabad megfélemlíteniük arról, hogy szexuális intimitásuknak paradigmikusnak kell lennie: erkölcsi szempontból tisztának, lelki szempontból pedig annyira elbűvölőnek és mélynek, hogy egyértelműen a trinitárius Istenség keretében megnyilatkozó tökéletes, aszexuális szeretet egységére utaljon.

A másik fontos következtetés, amelyre a Szentírás is utal (1Kor 7:3–5): a házastársak nem csak akkor szeretkeznek, amikor utódokat akarnak nemzeni. A nemzés/párvás az állatok szexualitásának egyetlen célja, mivel ők képtelenek a szexuális lelkiségre és erkölcsiségre. Ezzel szemben a binitárius ember (a férfi és a nő), lévén, hogy Isten képének és hasonlatosságának hordozója, szexuálisan megosztja társával a házasság lelkiségének örömét. ■

1. Jelen anyagot több száz diák előtt előadtam, és a posztmodern adventizmus következő népszerű elméletével találtam szemben magam. Azzal érveltek, hogy a házasság előtti szexet nem tiltja a hetedik parancsolat (2Mózes 20:14), abban az esetben, ha a még nem házas fiatal pár őszintén szereti egymást, és kapcsolatuk alapjával a mély és kölcsönös „I–Thou” („Én–Te”) típusú tisztelet áll. Ez a posztmodernista erkölcsi gondolat két érven alapszik: az egyik lexikális-biblikus, a másik kapcsolati-filozofikus. A lexikális argumentum a két görög ige – a *moicheuō* és a *porneuō* – közötti jelentéstani különbségre apellál, ami viszont lingvisztikai és egezetikai szempontból nem állja meg a helyét. Az első igt román nyelvre az „a precurvi” (házasságtörést elkövetni) igével fordították, amiről azt állítják, hogy kizárólag a házastársak házasságon kívüli, törvénytelen kapcsolataira utal. A másik szót az „a curvi” igével fordították, amely – e meg nem alapozott interpretáció szerint (lásd Máté 5:27–28, 32) – csak promiszkuitást és bujálkodást jelent. A második, kapcsolati-filozofikus érv a lexikális argumentumon alapszik, amelyhez hozzáadtak egyfajta, a Martin Buber egzisztencializmusából merítkező etikai értelmezést, amelyről Buber „*I and Thou*” c. könyvében olvashatunk (ford. Walter Kauffmann; New York: Touchstone, 1970; 53–86. old). Anélkül hogy vitába szállnánk ezzel a bibliai etikával és lelkiséggel összeegyeztethetetlen gondolatokkal, el kell mondanunk, hogy az elméletet teljes mértékben aláaknázza a tény, hogy József – az ótestamentumi íráskor alapján (2Mózes 20:14) – tudta, hogy ő és jegyese, Mária még a jegyesség időszakában sem kerülhettek szexuális intimitásba egymással anélkül, hogy ne hágták volna át a paráználkodásra vonatkozó parancsolatot (Mt 1:18–20). Ha a házasság előtti szexet a korabeli (Krisztus után első századi) judaizmus erkölcsösnek tartotta volna, Józsefnek nem kellett volna aggályoskodnia Mária terhessége miatt. A szöveges bizonyítékok ennek ellenkezőjéről tanúskodnak (Mt 1:18–19).

2. Richard M. Davidson, „The Theology of Sexuality in the Beginning: Genesis 1–2”, *Andrews University Seminary Studies* 26/1 (1988): 5–21. Támogatja a gondolatot, miszerint az emberi szexualitás fundamentális teológiájának a bibliai – Mózes első könyve 1. és 2. fejezetében meghatározott – normatív előírásokra kell alapoznia.

3. A Szentírás nem nyújt betekintést az édeni házaspár, Ádám és Éva bűnbeesés előtti szexuális életébe, de számos teológus (Richard Davidson, Nicholas Ayo, Francis Landy, Jill M. Munro, David Blumenthal) egyetért azzal, hogy az *Énekek énekében* található, a házastársak közti szerelemről szóló részletes információk voltaképpen a Mózes első könyve 1. és 2. fejezetében bemutatott „édeni” szexualitás ihletett leírása, finom célzásokkal a házastársi szerelem e héber lírai alkotásának a bűn megjelenése utáni kontextusára. Lásd Davidson referenciaértékű munkáját az édeni szexualitás teológiájáról: *Flame of Yahweh*, (Peabody, Mass.: Hendricson Publishers, 2007), 552–632. old.

4. Sakae Kubo, *Theology and Ethics of Sex*, (Nashville, Tenn.: Review and Herald Publ. Ass., 1980), 16., 20. old. Szerinte a házastársak közötti szexuális kapcsolat elsődleges célja, a bibliai bizonyítékok alapján, nem az utódnemzés, hanem a két fél közötti kapcsolat elmélyítése.

5. A családtervezés minden ember személyes felelőssége, ami különösképpen vonatkozik az Adventista Egyház minden egyes tagjára, amint arra Ellen G. White is egyértelműen rávilágít (*The Adventist Home: Counsels to Seventh-day Adventist Families As Set Forth in the Writings of Ellen G. White*, 162–166, in *Spirit of Prophecy* [3 vol.; Hannah, Okl.: Academy Enterprise], 3:513–514. old.). A családtervezés fontosságát a bűnbeesés utáni korszak elengedhetetlen életkörülményei is igazolják. Lásd továbbá: Ellen White, *Boldog otthon*, 136–140. old.; online: <http://www.adventist.ro/index/materialede-studiu/e-books.html>, accesat la 29 ianuarie 2012.

dr. Szallós-Farkas Zoltán, egyetemi docens, Adventus Egyetem, Cernica

A HÁZASTÁRSÁK-
NAK NEM SZABAD
MEGFELEMLENIÜK
ARRÓL, HOGY SZEXUÁLIS
INTIMITÁSUK-
NAK PARADIG-
MATIKUSNAK
KELL LENNIE:
ERKÖLCSI SZEM-
PONTBÓL TISZ-
TÁNAK, LELKI
SZEMPONTBÓL
PEDIG ANNYIRA
ELBŰVÖLŐNEK
ÉS MÉLYNEK,
HOGY EGYÉR-
TELMŰEN A TRI-
NITÁRIUS ISTEN-
SÉG KERETÉBEN
MEGNYILATKOZÓ
TÖKÉLETES,
ASZEXUÁLIS
SZERETET EGY-
SÉGÉRE UTALJON.

AZ ADVENTUS EGYETEM MEGALAPÍTÁSA

Kéteztizenhét november 29-e egy újabb fontos mérföldkő az adventista oktatás történetében: a Romániai Hetednapos Adventista Egyház egyetlen felsőfokú intézményének akkreditálása, amely az Adventista Teológiai Intézet megnevezés helyett az Adventus Egyetem nevet kapta.

Miután az Intézet 2015 áprilisában megszerezte az ARACIS-akkreditációt, a hivatalos eljárásoknak megfelelően, az Adventista Teológiai Intézet és a Hetednapos Adventista Egyház kérésére, Románia Kormánya kezdeményezte a cernicai Adventus Egyetem megalapítását jóváhagyó törvénytervezetet. Először a Parlament Szenátusa vitatta meg és fogadta el a tervezetet, majd tette ugyanezt a Képviselőház is. Ezt követően Románia elnöke aláírta a törvényt, amelyet a Hivatalos Közlöny (Monitorul Oficial) 945-ös, 2017. november 29-i számában tettek közzé. Megalapult az Adventus Egyetem.

Létének történetében először sikerült a romániai adventista felsőoktatási intézménynek bekerülnie az országos egyetemi rendszerbe. Így minden akkreditált romániai egyetemmel egyenjogúvá vált: a diákok megvédhetik szakdolgozatukat (záróvizsgájukat), az egyetem mesteri programokat vezethet, diákjai ugyanolyan jogoknak örvehetnek, mint a többi egyetemen tanuló társaik. Az Adventista Teológiai Intézet nevének Adventus Egyetemre való megváltoztatása összhangban van intézetünk tanulmányi ajánlatával, mivel az a teológiai, lelkészi szakosodás mellett tartalmazza a szociális gondozói, valamint az óvodai és elemi iskolai pedagógus-képzést is.

E nagyszerű pillanatban gondolataink elsősorban hálából Isten felé irányulnak, aki oly bőségesen megáldott bennünket, másodsorban pedig a Teológiai Intézet teljes akadémiai és adminisztratív csapata felé, mely fáradozásai és elkötelezettsége révén hozzájárult e nagyszerű terv megvalósításához. Köszönettel tartozunk a romániai Hetednapos Adventista Egyház vezetőségének, az Adventista Teológiai Intézet igazgatótanácsának, a Román Unió Vallásszabadság Osztályának és igazgatójának, Dragoș Mușat testvérnek, aki ismételt és határozott lépéseket tett annak érdekében, hogy az Adventus Egyetem megalapítását engedélyező törvénytervezetet jóváhagyják. Hálánkat fejezzük ki továbbá a teljes romániai advent közösségnek, mely támogat és imában képvisel bennünket. Legyetek mindnyájan áldottak!

Az Adventus Egyetem jövőbeni tervei közé tartozik a 2018-as végzősök záróvizsgájának a megszervezése, amelyre először kerülne sor intézményünkben. Ugyanakkor lépéseket teszünk egy mesteri program elindítása érdekében is a neveléstudományok területén. Kérünk, továbbra is támogatások imáitokban! ■

dr. Roxana Paraschiv, egyetemi docens, az Adventus Egyetem rektora, Cernica

**ADVENTISTA
NEVELÉS
ROXANA
PARASCHIV**

**2017. NOVEMBER
29-TŐL KEZDŐDŐEN
A CERNICAI ADVENTISTA
TEOLÓGIAI INTÉZET ÚJ NEVE:
ADVENTUS EGYETEM.**

A LÉLEK HALHATATLANSÁGA? (3)

Salamon testamentuma

A halhatatlanság és a halál fogalmának bibliai jelentését kutatva, előző cikkeimben elmagyaráztam, hogy mi az Ószövetség erre vonatkozó tanítása, és milyen nyelvezetet használ a bibliai héber e fogalmak leírásához.

Eljött az ideje annak, hogy megfigyeljük, milyen helyet tölt be a halál, a halhatatlanság, a lélek és a pokol fogalma a görög nyelven írt Újszövetségben. Találkoztam olyan keresztényekkel, akik azt állítják, hogy az Ószövetség írói nem rendelkeztek teljes, az ember lelke halhatatlanságának kérdésére vonatkozó kinyilatkoztatással, Isten viszont az Újszövetség íróit teljes mértékben felvilágosította mind lelkünk halhatatlanságát, mind pedig az örök poklot illetően.

E kijelentésre első válaszként azt jegyezném meg, hogy míg számos ókori pogány vallás a lélek halhatatlanságát hirdette, addig a Biblia íróit ihlető Isten nem olyan, mint aki effajta reményt közvetítene a halandók számára. Azt, hogy a Prédikátor kifejezetten tagadta a lélek halhatatlanságát, egyesek Salamon hitehagyásával magyarázzák (Prédikátor 3:19–21; 9:5–6). Ha ez valóban így lenne, akkor megtörténhetett, hogy Isten kigengedte hatásköréből Salamon ihletését, és így más lélek ihlette volna? Vagy több világosságot adott volna Isten a pogány bölcseknek, mint Salomonnak (2Kronikák 1:11–12)?

A Prédikátor nem volt ateista, de még agnosztikus sem. Hitt abban, hogy az életnek értelme van, mivel a végén rámutat arra, hogy túl a halálon Isten igazságos és mélyseges ítélete áll (Prédikátor 12:15–16). Valóban azt mondja, hogy „a lélek pedig megtérne Istenhez, aki adta volt azt” (Prédikátor 12:9). Ő azonban arra is rámutat, hogy ez a „lélek”, mely „visszatér Istenhez”, nem egy tudatos entitás (Prédikátor 7–8), és hogy az „Istenhez visszatér” kifejezés még csak nem is utal arra, hogy az utolsó lehelet szó szerint Istenhez térne, hiszen az élet lehelete az embernél is ugyanaz, mint a többi élőlény esetében, és nem mondhatjuk, hogy egyes lelkek felfelé, mások pedig lefelé tartanak... (Prédikátor 3:19–21).

A Prédikátornak a lélek halhatatlanságának filozófiájával való szembenállása azt sugallja, hogy hitt a feltámadásban – amit az is megerősít, hogy hitt Isten egyetemes ítéletében is. Ha nem lenne halhatatlanság, akár spiritista értelemben,

akár feltámadás útján, az utolsó ítéletnek semmilyen értelme nem lenne. A történeti-kritikus teológusok rövidlátó következtetései ellenére – akik azt állítják, hogy a feltámadás doktrínája később jelent meg –, a héber Biblia a feltámadásba vett hitet tükrözi, a száműzetés idején írt könyvek, de még az ezt megelőző időkben keletkezett írássok is.¹

A halhatatlanság nem bennünk rejlő tulajdonság, hanem Isten ajándéka: ez az igazi vallás lényege (1Mózes 3:22–24; vö. Jelenések 2:7; 22:2, 14, 19). Az alábbiakban megvizsgáljuk, hogy az Újszövetség igazolja, vagy pedig elveti az Ószövetség szerzői által vallott hitet. Más szavakkal, meg kell tudnunk, hogy mit tanít Az, Aki „nagyobb Salomonnál” (Mt 12:42).

Metafizikai viták a görög-római korszak judaizmusában

A lélekről és halhatatlanságról szóló teológiára vonatkozóan a görög-római korszak zsidói megosztottak voltak. A szadduceusok (Cselekedetek 23:8) nem hittek sem a feltámadásban, sem az egyén lelkének halhatatlanságában, hanem csak a választott népében, mivel ők kizárólag a Tórát (Mózes öt könyvét) fogadták el Bibliaként, a Tórában pedig nincsenek explicit kijelentések egy a halál utáni egyetemes reménységről. Ezért amikor a szadduceusok a feltámadás kérdésével provokáltak, Jézus magától értetődő, megsemmisítő erejű érvét a Tórából hozta fel (Mt 22:23–33; Mk 12:18–27; Lk 20:27–40; vö. 2Mózes 3:6).

Másrészt a farizeusok – akik nem csak a teljes héber Bibliát fogadták el (Tóra, Próféta, Írások), hanem a szájhagyományt is, amelyről azt tartották, hogy szintén Mózesből ered –, gazdag mitológiai hagyománnyal rendelkeztek a testen kívüli spirituális életre vonatkozóan. Jóllehet soraikban különbözőek voltak az értelmezések e kérdést illetően, általában hittek a lélek természetes halhatatlanságában, a gyehennában (pokolban) és a feltámadásban.² Legalábbis egyesek közülük hittek a lélek preegzisztenciájában (születés előtti létezésében) és a reinkarnációban.³ Az esszénusok hitvallása hasonlított a farizeusokéhoz. Hittek a lélek természetes halhatatlanságában⁴, ahogy a nagy tudású és műveltségű Alexandriai Philón és Josephus Flavius is.

A köznép valószínűleg bosszús volt a zsidó teológusok egymásnak teljesen ellentmondó ki-

HA NEM LENNE HALHATATLANSÁG, AKÁR SPIRITISTA ÉRTELEMBEN, AKÁR FELTÁMADÁS ÚTJÁN, AZ UTOLSÓ ÍTÉLETNEK SEMMIYEN ÉRTELME NEM LENNE.

jelentései miatt, de míg a szadduceusok kevesen voltak és népszerűtlenek, a farizeusok többségben voltak, és nagy rokonszenv övezte őket. A farizeizmus maga is több teológiai ágazatra oszlott, amelyeket nagy megtiszteltetésnek örvendő rabbi képviseltek. A szadduceizmus Jeruzsálem bukásával teljesen eltűnt, míg a farizeizmus átöröklődött a keresztény korszak hagyományos (rabbinikus, ortodox) judaizmusába.

Krisztus, az Újtestamentum Prédikátora

Jézus szavai szerint a halál feltámadásig tartó álom (Máté 9:24; Márk 5:39; Lukács 8:52; János 11:11–14), amely hasonlattal az emberi lélek halálban való öntudatlan állapotát hangsúlyozta. Jézus prédikált a feltámadásról (János 5:21–29; 11:23), és ezt csodáival is szemléltette (Máté 9:18, 25–26; Lukács 7:14–17; János 12:1, 9, 17). A halhatatlanság vagy az örök élet Jézus prédikációiban nem velejáró, természetes tulajdonság, hanem feltételes, isteni ajándék (János 6:53–54, 57–58, 63; 8:51; 11:25–26). Jézus „holtaknak” (Máté 8:22; Lukács 9:60) nevezi azokat, akik inkább foglalkoznak a halállal, minthogy követnék Őt.

Jézus nem tekintette a halált szabadulásnak, vagy a testtől való egyszerű elszakadásnak. Az igaz, hogy szent igyekezettel, szeretettel, isteni világosságban nézett szembe önnön, megváltást szerző halálával, amelyet ismételten előre jelzett (Lukács 12:49–50)⁵, de amikor elérkezett a pillanat, azon a bizonyos csütörtökön, miközben belépett a Gecsemáné-kertbe, halálos szomorúság kerítette hatalmába. És miközben imádkozott, hogy ily rettenetes lelki haláltusában vívódott, hogy vért izzadt, ismételten kérvén az Atyát, hogy ha lehetséges, „múljkék el tőle ez a pohár”. Egy angyalra volt szükség, hogy megerősítse Jézust, hogy folytathassa Isten tervének megvalósítását.⁶

Jézus a barátai kezébe adta az örök élet poharát, jól tudván, hogy ez az ajándék az életébe fog kerülni, mivel neki a halál poharát kell kiinnia. Amikor tudatosodott benne, milyen rettenetes próbákon kell keresztülmennie, Ő maga is megtorpant. Feledhetetlen írásában, a lutheránus teológus, Oscar Cullman Jézus Gecsemáné-kerti agóniáját Szókratész elégedettségéhez hasonlította, aki derűsen kiitta méregpoharát, tanítványai szeme láttára. Szókratész hitt a lélek halhatatlanságában. De Jézus – teszi fel a kérdést Cullman – hitt a lélek természetes halhatatlanságában? Habár a Jézus halálának sokkal mélyebb jelentősége van, hiszen kétségbeesett kiáltás után halt meg a kereszten, azzal az érzéssel a szívében, hogy az Atya elhagyta Őt (Máté 27:46; Márk 15:34), el kell ismernünk Cullman érvelésének

komolyságát, amivel igencsak megrengette kora teológus-társadalmát.⁷

A Jézus által végzett halott-támasztások esetében, szavaiból és gesztusaiból megértjük, hogy nem hitt a halottak metafizikai, testtől különvált identitásában. Soha nem parancsolta a léleknek, hogy visszatérjen a testbe, hanem magához a halott testhez szólt, hogy rámutasson: az élet titka magában az Ő erejében van, nem pedig az elhunyt személy lelkének természetes halhatatlanságában.

Lázár feltámasztása előtt Jézus a menny felé tekintett, de nem azért, hogy Lázár lelkével beszéljen. Az Atyához szólt, hogy ezzel is bizonyosságot tegyen: Ő az Isten Fia. Majd a sírhely felé tekintett, és így parancsolt: „Lázár, jöjj ki!” (János 11:41–54). És a halott előjött a sírveremből, mert Isten „azokat, amelyek nincsenek, előszólítja mint meglevőket” (Róm 4:17). Lázárt nem a mennyből hívták alá, sem a Hádészéből fel. Jézus a sírveremből hívta őt elő.

Négy napon keresztül Lázár sehoh másutt nem volt. Nem került sor semmilyen személyes ítéletre, hogy őt véglegesen a mennybe (purgatóriummal vagy anélkül), vagy a pokolba küldje a mennyei Ítéző. Egy olyan világhoz, amelyben oly sok vélemény létezett a halálról és a halhatatlanságról, magától értetődik, hogy feltámadásának tanúi, valamint mindazok, akik élete végéig találkozhattak vele, megkérdezték tőle, hogy milyen volt „odaát”, mit látott, mit érzett, stb. Az evangélium abszolút semmit sem közöl Lázár válaszaival vonatkozóan, és ez a hallgatás süketítő. Lázár Krisztus halott-támasztó erejének tanúja lett, nem pedig „halálközeli tapasztalatok” megosztójává.

Feltámadásra vonatkozó hitével összhangban, valamint azzal, hogy a halált álomnak tartotta, Jézus szerint a lélek a feltámadásnak köszönhetően éli túl a halált; de nem hitt a lélek természetes halhatatlanságában, és ezt a következő kijelentésével is alátámasztotta: „Ne féljete azoktól, akik a testet ölik meg, a lelket pedig meg nem ölhetik; hanem attól féljete inkább, aki mind a lelket, mind a testet elvesztheti a gyehennában” (Máté 10:28).

Ha a népi hitben a gyehenna vagy a pokol a lélek örökké tartó gyötrődésének helye, mivel a lélekről azt iszik, hogy halhatatlan, következőképp megsemmisíthetetlen, Jézus hitvallásában a lélek lényege nem isteni természetű, hogy ne lehessen megsemmisíteni. Az emberek ugyan nem „ölhetik meg” a lelket, azaz nem semmisíthetik meg végérvényesen a személyes azonosságot, mivel minden halott fel fog támadni a feltámadáskor (János 5:28–29).

ÉLETNEK LEHELETE FLORIN LAIU

JÉZUS SZERINT
A LÉLEK A FEL-
TÁMADÁSNAK
KÖSZÖNHETŐEN
ÉLI TÚL A HALÁLT.
NEM HITT A LÉLEK
TERMÉSZETES HAL-
HATATLANSÁGÁBAN.

**A FELTÁMA-
DÁSKOR ISTEN
LELKE „ÚJRA-
INSTALLÁLJA” AZ
ILLETŐ SZEMÉLY
AGYÁBA UGYAN-
AZT A „PROGRA-
MOT”, UGYANAZT
A TUDATOT,
MELY AZONOS-
SÁGÁT KÉPEZI.**

Ami pedig a gyehenna végső büntetést jelképező tüzét illeti, Máté a legkeményebb, végleges pusztítást jelölő görög igét „ültette” Jézus szájába: *apolésai* (jelentése: elveszít, elpusztít, megsemmisít). A héber és arám *ʿabad* ige megfelelője (jelentése: elvesz, elveszódik, eltűnik, elpusztít, kivégez). Használhatott volna Jézus ennél egyértelműbb kifejezést? Ez a kijelentés közvetlen módon ellentmond az örök kínokat hirdető elméleteknek.

Jézussal kapcsolatosan a „kiadja a lelkét”, vagy „visszatérem annak lelke” kifejezések használatosak (Lukács 8:55). Ezek idiomatikus kifejezések, amelyek a héber Bibliában és az Újszövetségben is szerepeltek, és egyenértékűek a „kileheli/kiadja a lelkét”, vagy „az utolsó lehelet” szintagmákkal. Jézus egyesekről azt állítja, hogy „kilehelik a lelküket a félelem miatt” (Károli: „elhálnak a félelem miatt”). Jézus maga is „kiadá a lelkét”, azaz meghalt.⁸ Ebben az esetben a „kilehel” igét használjuk (kiadja a lelkét, leheletét), azaz véget ér az élete. Szépitő, emberi kifejezés, mely valamelyest tompítja a halál természetes rettenetét.

A lélek, mely eltávozik vagy visszatér, nem az ember tudatos énje, hanem az élet lehelete, maga az élet, amelyet le kell tennie, vagy amelyet újra visszakaphat. Az élet kölcsönbe kapott ajándék, amelyet egy napon visszakérnek tőlünk, vagyis meg kell halnunk (Lukács 12:20). A feltámadáskor a halott testbe visszatérő lélek ugyanaz, mint amit Isten a teremtéskor az emberbe lehelt: az élet lehelete.

A feltámadás természetesen sokkal komplexebb teremtői cselekedetet feltételez. A test rekonstrukciója mellett Istennek helyre kell állítania az egyén agyának működését és a pszichikai képességeit is. Az ember visszakapja emlékezőtehetségét és személyiségét. Mindezek az adatok megmaradnak Isten – minden élő és élettelen dolog Alkotója és Fenntartója – memóriájában, és a feltámadáskor Isten Lelke „újrainstallálja” az illető személy agyába ugyanazt a „programot”, ugyanazt a tudatot, mely azonosságát képezi.

A feltámadást Jézus a halálból „testbe” történő felemelkedésként határozza meg. A feltámadt Krisztus húsvér személy volt, nem szellemszerű megjelenés (Lukács 24:36–48).

Hová tesszük a vesszőt Nagypénteken

Gyakran érvelnek azzal, hogy Jézus némely szavai egyértelműen utalnak a lélek halhatatlanságára a pokolban is. Például, mielőtt meghalt a kereszten, Jézus ígéretet tett a megtért latornak: „BIZONYMONDOMNÉKEDMAVELEMLESZELAPARADICSOMBAN”. Így nézett ki a szöveg a legrégebbi görög kéziratokban, hogy alaposan megértsük a problémát. A szöveg egybefolyt,

szóközök és központozás nélkül. Később a görög kéziratok másolói szavakra osztották, a helyesírás szabályait pedig csak 800 vagy akár 1300 évvel később kezdték alkalmazni. A szerkesztők úgy döntöttek, hogy a vesszőt (Károlinál a kettőspon-tot) a „ma” idő-határozó elé teszik ki (*soi legō*), mivel abban a korban a lélek halhatatlanságába vetett hit már normatív jelleggel bírt. A fordítók pedig annál is inkább jártak el ugyanígy.

A gördülékenység érdekében a kéziratosolók és fordítók a vessző után a „hogy” kötőszót is beillesztették. Sok esetben ez a kötőszó a görögben a *legō* (mondom) szó után szerepel.⁹ Itt azonban semmiféle kötőszó nem szerepel, amely szükséges lett volna a kétértelműség tisztázásához: „Bizony mondom néked ma”, vagy bizony mondom néked, ma velem leszel a paradicsomban.”

Ahhoz, hogy helyesen megválaszoljuk ezt a kérdést, és tudjuk, hogyan kell fordítani és olvasni a görög szöveget, a legjobb megoldás az, ha megvizsgáljuk, hogyan teljesedett Jézus ígérete. A feltámadás reggelén Jézus elmondta, hogy még nem ment fel az Atyához, a „paradicsomba” (János 20:17). 1Péter 3:19 versében Péter kijelentését (hogy ti, Jézus „elmenvén, a tömlöcben lévő lelkeknek is prédikált”) sokan úgy értelmezik, hogy Jézus, a halála és a feltámadása között eltelt időben „leereszkedett a pokolba”, és ott evangelizációs hadjáratot vezetett, szabadságot szerezve az ószövetségi hívőknek, akiknek a keresztség nem volt bejutásuk a mennybe.¹⁰ Ha Jézus akkor a pokolban volt, hogyan ígérhette meg a megtért latornak, hogy akkor, nagypénteken találkozni fognak a mennyben? Jézus azonban nem ereszkedett le a pokolba, a következő okok miatt:

1. A halál után nincs több lehetőség és alkalom a sors megváltoztatására, így hát Jézus sem téríthette meg a holtakat (Lukács 16:19, 27–31; Zsidók 9:27).

2. Az üdvösség és a mennybemenetel lehetősége a Krisztus keresztsége előtti, ótestamentumi ember számára is adott volt, visszamenő hatályal,¹¹ így hát nem volt szükség erre a különleges közbenjárásra.

3. Az idősíkok egymás után következése a szóban forgó mondatban (1Péter 3:18–19) azt sugallja, hogy a cselekvésre a feltámadáskor vagy azután került sor, nem pedig előtte.

4. A *πορευθεις* ige („elmenvén”) itt nem egy leereszkedést jelöl, hanem inkább egy felemelkedést, mivel ugyanaz az ige megismétlődik 1Péter 3:22 versében, amit elég gyakran „felmenvén”-ként fordítanak.

5. Az *ἐκήρυξεν* ige (jelentése: „bejelentette a győzelmet”) itt nem az evangélium prédikálására

vonatkozik (ellentétben 1Péter 1:6 versével),¹² továbbá „a tömlöcben lévő lelkek” nem a halottak lelkei, hanem a bukott angyalok, a lázadó lelkek, akik őrizet alatt vannak egészen az ítélet napjáig (vö. 1Péter 3:22; 2Péter 2:4–5).

Következésképpen, ha Jézus – halála és feltámadása között – nem volt sem a mennyben, sem a pokolban, azt jelenti, hogy „odament”, ahová minden halott távozik, és ahol Lázár is volt, és nem vett részt semmiféle metafizikai kalandban. A helyes központozás szerint a szöveg ekképpen hangzik: „Bizony mondom néked ma: Velem leszel a paradicsomban.”¹³ A Tischendorf-kritikai szövegben referenciát találunk az V. századi Jeruzsálemi Hészükhioszra, aki elemzi a szóban forgó szöveget, és a vesszőt a *sémeron* szó („ma”) után teszi ki. Továbbá a II. századi Cureton-féle szír evangéliumfüzérben is a „bizony mondom néked ma: Velem leszel a paradicsomban” formát találjuk. A *Codex Vaticanus*ban, a Biblia egy görög nyelvű kéziratában, amelyet a IV. század első felében másoltak (feltehetőleg alexandriai írnokok), és amelyet a Vatikáni Könyvtárban őriznek, a *sémeron* („ma”) szó után pont van.¹⁴

A szadduceusok és a farizeusok különböző stratégiái

A feltámadásban nem hívó szadduceusokkal folytatott beszélgetésében Jézus olyan érveléssel hozakodott elő, amire senki sem számított. A szadduceusok a lélek halhatatlanságában sem hittek, de a téma, amivel törbe akarták csalni Jézust, a feltámadás volt. Következésképpen Jézus érve, amelyet a szadduceusok által elismert egyetlen szent írásra, a Tórára, pontosabban 2Mózes 3:6 versére épített fel, szigorúan a feltámadásra vonatkozik:

„A halottakról pedig, hogy feltámadnak, nem olvastátok-é a Mózes könyvében, a csipkebokornál, hogy mi módon szólott néki az Isten, mondván: Én vagyok Ábrahám Istene, és Izsák Istene, és Jákob Istene. Az Isten nem holtaknak, hanem élőknek Istene. Ti tehát igen tévelyegtek” (Márk 12:26–27).

„Az Isten nem holtaknak, hanem élőknek Istene” kijelentés a jelek szerint a szadduceusok egy kedvelt mondása volt, melyet gyakran emlegettek a farizeusokkal folytatott vitáik során. Jézus tehát a saját fegyverükkel védte ki a támadásukat, rámutatva arra, hogy ha nem létezett volna a feltámadás távlata, Isten nem mutatkozhatott volna be Mózesnek Ábrahám, Izsák és Jákob Isteneként, századokkal a pátriárkák halála után. Egyedül ebben az értelemben a holtak élők Isten számára (Lukács 20:38), aki mindenható és örök (az idő folyásán kívül álló).

A spiritisták azonnal élnek a lehetőséggel, és Jézus választát a lélek természetes halhatatlanságá-

nak érvévé emelik. Logikájuk azonban nem működhet, mivel: 1. Jézus kijelentette, hogy csakis Isten számára élők a holtak, de nem azért, mert halhatatlan lelkeként élet lenne bennük. 2. Ha Jézus kijelentése a lélek halhatatlanságát sugallná, akkor az nem lehetett volna meggyőző erejű érv a szadduceusok számára a feltámadás alátámasztására.

A spiritisták valószínűleg leggyakrabban használt biblikus érve a szegény Lázár és a gazdag Lázár története (Lukács 16:19–31). A hívők a történet irodalmi formáján vitatkoznak: példázattal vagy valós történettel van dolgunk? Ha valós eseményt rögzít, amit példázatként használnak (mint az irgalmas szamaritánus vagy a tékozló fiú történetét), összhangban lett volna a Bibliával. Ha viszont csak egy egyszerű példázat, nem lenne indokolt a személynév-használat (Lázár). Következésképpen sem példázat, sem valós történet, hanem tanítómese, azaz olyan történet, melyet népi-mitológiai elemek gazdagítanak, és tanulsággal zárul.

Ahogy Jézus mózesi szöveggel válaszolt a szadduceusoknak (mivel egyedül a Tóráat fogadták el), ugyanígy járt el a farizeusokkal is (vö. Lukács 16:14). Előbb elmondta a tolvaj és bölcs sáfár példázatát (Lukács 16:1–13), amely megtörténhet, hogy valós eset volt, de amit nem kell követendő példának tekinteni (betyárkodjunk munkáltatóink javaival?), csupán a lelki tanulságot szükséges levonni. Mivel a farizeusok a Tórára és az ótestamentumi Biblián túl a szájhagyományban és a rabbinikus történetekben is hittek (akárcsak mai utódaik), Jézus egy tanítómesét mondott nekik.

Az ilyen típusú történetek hasonlítanak az anekdotákhoz és a jóérzés határait tiszteletben tartó viccekhez, amelyekben nem a történet valós elemei a fontosak, hanem annak tanulsága. A Lázár név jelenléte nem a hitelesség egyik eleme, és nem több, mint Dănilă Prepeleac, Greuceanu, Fătu-Frumos vagy Itzik neve a tanulságos mesékben, viccekben. Az „Ábrahám kebelén” kifejezés furcsaságként hat, mivel csak 1Mózes 16:5 versében találkozunk vele,¹⁵ szó szerinti értelme pedig nevetésgényes: hogy férhetnének el benne az összes igazak?

Tulajdonképpen a történet tele van olyan elemekkel, amelyek nevetségesek, ha szó szerint értelmezzük őket: a történet hősei holt lelkek, mégis van ujjuk, nyelvük, és testi érzésekre képesek. Továbbá, hogyan perzselheti meg a tűz – mely fizikai valóság – az anyagtalan entitássá átalakult gazdagot? A két hely (a Hadesz és Ábrahám Helye) rendkívül közel van egymáshoz, s így a végtelen örökkévalóságon keresztül az üdvözültek és a kárhozottak kölcsönösen látnák egymást, anélkül

HA NEM LÉTEZETT VOLNA A FELTÁMADÁS TÁVLATA, ISTEN NEM MUTATKOZHATOTT VOLNA BE MÓZESNEK ÁBRAHÁM, IZSÁK ÉS JÁKOB ISTENEKÉNT, SZÁZADOKKAL A PÁTRIÁRKÁK HALÁLA UTÁN. A KIZÁRÓLAGOSAN EBBEN AZ ÉRTELEMBEN ÉLŐK A MINDENHATÓ ÉS ÖRÖKKÉVALÓ ISTEN SZÁMÁRA AZOK, AKIK AZ IDŐK FOLYAMÁN MEGHALTAK.

hogy változtathatnának a helyzetben, mivelhogy a két hely között nagy szakadék tátong. De miféle halhatatlan lelkek azok, akik képtelenek átrepülni egy szakadékot? És miféle mennyország az, ahonnan láthatod szenvedő szeretetedet, és segíteni sem tudsz rajtuk? Érzéketlenekké válhatnak a szentek, akárcsak a történet Lázára és Ábraháma? Vajon a keresztény irgalmasság csak a földön működik, a túlvilágon pedig nem?

A tény, hogy a történet „Ábrahám atyja” tudatos lélek a túlvilágon, és úgy tűnik, hogy egyenesen ő annak a helynek az ura, elegendő bizonyíték arra, hogy egy mesével van dolgunk, mivel közvetlenül a Bibliának mond ellent. Krisztus Lelke, aki prófétákon keresztül beszélt (1Péter 1:10–11), azt vallotta, hogy Ábrahám nincs tudatában annak, ami a leszármazottaival történik, és hogy nem Ábrahám az igazi Atya (Ézsaiás 63:16).

A gazdag vesztes nem a mennyei Atyához, az egyedüli Üdvözítőhöz fordul, és Lázárhoz sem, akit jobban ismert, hanem Ábrahám atyához. Ez azt bizonyítja, hogy a történet gazdagja egy zsidó, aki szerette a pénzt, és egyedül önmagának élt; nem ápolt jó kapcsolatot sem Istennel, sem Lázárral. Még a pokolban sem kiáltott segítségért Istenhez. Még a gyehenna tüzében is Lázárt kéri. Ellenben őt testvérére gondol, akik valószínűleg szintén ugyanolyan közönyös életet éltek, mint ő, és attól fél, hogy ők is a pokolba juthatnak. Végre egy normális emberi érzés!

Egy másik abnormális dolog, ami megjelenik ebben a történetben, a Hádesz szerepe. A Hádesz a szenvedés helye a történetben. Ez a Hádesz azonban, mely melleleg görög mitológiai szó, és amellyel a héber *Sā'ol*, illetve az arám *Siiol* szót fordították, mintegy 120-szor használatos a „halottak háza” értelemben (az a hely, ahol minden halott nyugszik, jó és rossz egyaránt). Nem a szenvedés helye, de a boldogságé sem, ahogy már említettem előző cikkeimben. A Biblia mindkét testamentumában a Hádesz nem a szenvedés helye.

Egyedül ebben a történetben van összetévesztve a Gyehennával. És mivel a keresztények jobban kedvelték ezt az értelmet (például több angol fordításban a Hádeszt a „Hell” [pokol] szóval fordították), a szláv nyelvekben és a románban maga a *pokol* szó („iad”) is a Hádesz szóból származik. Jézus nem követhetett volna el ekkora hibát, a görög korszakban azonban a farizeusok a *Sā'ol*-t (Seol) a kínok helyévé változtatták, miután átvették a lélek halhatatlanságának hitét. A rabbinikus források azonban rámutatnak, hogy legalábbis a keresztény korszak idején, ha nem már korábban, a gyehenna tüze a farizeusi teológiában nem egy mindenki számára égő örök tűz. Szerintük tisztító tűzről van szó, mely legfeljebb 12 hónapig tart, és szombatoként szünetel.¹⁶ Megtörténhet, hogy ez a rabbinikus elmélet hozzájárult a purgatórium teológiájához.

Mi ennek a mesének a tanulsága? Jézus minden bizonynyal nem azért mondta el, hogy antropológiai vagy metafizikai ismeretekkel gazdagítson, vagy hogy közölje velünk, milyen a túlvilág. E mesének a tanulsága az, hogy amint

bekövetkezett valakinek a halála, már semmit sem lehet tenni az illető személyért, valamint hogy a lelki valóságok megismerésének terén a legnagyobb tekintéllyel a Szentírás rendelkezik (Mózes és a Próféták). Más szavakkal, a történet egy lenyűgöző azonnali megtérésre hívás. A mitológikus képek, amelyek nem igazodnak ehhez a tanuláshoz, mindössze díszítő jellegűek, és semmi esetre sem használhatóak teológiai céllal, lévén hogy szemben állnak a Szentírás világos tanításaival.

Mennyire örök a Gyehenna tüze?

Jézus utal néhányszor a gyehenna tüzére, amely szintén a görög időszak judaizmusának a szüleménye. Az Ószövetségben még nem létezett a lángoló Hádesz, ahogy Ábrahám keble sem és a gyehenna sem, habár a végső, tűz általi megsemmisülés metaforája megjelenik a próféták költeményeiben. A gyehenna neve a görög Újszövetségben a zsidó-arám nyelvből származik, amelyben *Ge-Henna* a neve annak a helynek, ahol a halottak szenvednek – mint a keresztények purgatóriumában és poklában.

A maga során a zsidó-arám kifejezés a héberből származik, ahol *Ge-Hinnom* jelentése a Józsué könyvében Hinnom völgye (15:8; 18:16), amit később *Ge'-ben-Hinnom*-nak („Hinnom fiának völgye”)¹⁷ vagy *Ge'-bāné-Hinnom*-nak neveztek el („Hinnom fiának völgye” – 2Királyok 23:10). Innen származik a pokol iszlám neve is: *Giahannam*. Ez egy Jeruzsálem melletti völgy volt, ahol a hitehagyott zsidó királyok *tofet*-et (máglyát, tűzhelyet) és „magaslatokat” emeltek (oltárokat bálványok számára), és ott áldozták fel gyermekeiket a tűzben isteni „királyuk” (*Mólek*) tiszteletére.

Jeremiás megjövendölte, hogy a jövőben azt a helyet nem fogják többé *tofet*-nek nevezni, *Ge'-ben-Hinnom*-nak sem, hanem a Mészárlás völgyének, mivel hamarosan anynyi zsidó fognak lemészárolni, hogy a Tofetnél, azaz a *Ge-Hinnom*-nál fogják elégetni őket, mert nem lesz hely az elhantolásukhoz. Ez a szomorú hely idővel a bűnösök eszkatológiai büntetésének jelképévé vált.

Jézus kora kultúrájának nyelvezetével összhangban használja a kifejezést, de nem hangsúlyozza, hogy ez a hely valóságos lenne, ahová valóságos lelkek mennek, de nem is mondja azt, hogy ez a büntetőhely egy a világunkkal párhuzamos dimenzió lenne. Az utolsó ítéletet követő végső megsemmisítés metaforájaként használja.¹⁸ Jézus gyehennája maga a végső és végleges büntetés, nem purgatórium. Jézus néhány metaforikus kijelentése segíthet megértenünk, hogy az ezekben a kijelentésekben szereplő gyehenna sem lehet más, mint a végső megsemmisítés metaforája, nem pedig egy Jeruzsálem melletti, vagy másutt létező, e világi vagy túlvilági hely megjelölése, ahol a holtak megtisztulnak, vagy örök időig szenvednek:

„Ha pedig a te kezed vagy a te lábad megbotránkozott téged, vágd le azokat, és vedd el magadtól; jobb néked az életre sántán vagy csonkán bemenned, hogy nem két kézzel vagy két lábbal vettetned az örök tűzre. És ha a te sze-

med botránkozhat meg téged, vájd ki azt, és vesd el magadtól; jobb néked félszszemmel bemenned az életre, hogy nem két szemmel vettetned a gyehenna tüze” (Máté 18:8–9; vö. Máté 5:29–30).

A gyehenna ebben a szövegben ellentétben áll az „életre – az örök életre – való bemenettel” (Máté 19:16–17). Ahogy az örök életre való bemenetel az igazak feltámadásával kezdődik (János 11:25; Lukács 20:35), ugyanúgy a gyehennára való vettetés is a bűnösök feltámadása után fog megtörténni (János 5:29). Amint a szem kivájása, vagy a végtagok levágása is metafora, ami nem szó szerint értendő, ugyanúgy szókép a vakon, kar vagy láb nélküli bemenetel a mennyországba. Hasonló a helyzet a gyehenna örök tüzevel is, mely nem lehet örök, hiszen Jézus világosan megmagyarázta, hogy a gyehennában Isten a testet és a lelket is megsemmisíti (Máté 10:28). Az „örök tűz” kifejezés az isteni harag megnyilatkozásának és a végső, végleges büntetés megvalósulásának metaforája (Máté 25:31–32, 41, 46; I. Ézsaiás 33:14; Jeremiás 4:4; Jeremiás 17:27; 21:12; Júdás 1:7).

Márk evangéliuma szinoptikus szakaszaiban a gyehennára való utalás után következik a kiegészítés: „a tűz, mely nem alszik el”. Itt láthatjuk, hogy a bizánci írások nagy előszeretettel ismételték bizonyos mondatokat: Márk 9:43, 46 („ahol az ő férgük meg nem hal, és tüzik el nem alszik”), valamint a 45. vers (a „megolthatatlan tűz” kifejezés), ami rávilágít arra, hogy a teológusok gyönyörködtek az ilyen és ehhez hasonló kifejezésekben, amelyeket ismételtettek, mint a liturgiában a válaszokat.

Az „ahol az ő férgük meg nem hal, és tüzik el nem alszik” kijelentés Ézsaiás utolsó költeménye utolsó sorainak parafrázisa (Ézsaiás 66:24). A próféta metaforája rávilágít arra, hogy miközben a szentek örvendezni fognak, imádván Istent az Atya Házában, a lázadók megsemmisíttetnek (Ézsaiás 66:15–16), és olyanok lesznek, mint a Jeruzsálem körül szétszórt szemét. A szókép nem örök lelkeket és nem örök testeket mutat be. Ha valaki ezt szó szerint akarja olvasni, értse úgy, hogy csak a tűz örök és a férgek, a két elem versengvén egymással a kárhozottak testének és lelkének megsemmisítésén.

A ki nem alvó tűz nem tarthat örökké, ahogy a „meg nem haló” férgek sem. Az hogy nem alszik ki, azt jelenti, hogy senki sem olthatja ki, míg mindent meg nem emészt (Ezék 20:47; Ámos 5:6). Keresztelő János – aki a világot a csépelendő területtel hasonlítja össze, az utolsó ítéletet pedig a búzának a pelyvától való különválasztásával – azt mondta, hogy Krisztus – „akinek szóró lapát van az ő kezében, és megtisztítja az ő szérűjét” – az, aki elvégzi ezt a műveletet, és hogy „a pelyvát megégeti olthatatlan tűzzel”. E megjegyzést követően János a két csoportról beszélt („a búzáról” és a „pelyváról”), a keresztség metaforája segítségével: az első csoport Szentlélekkel – a halhatatlanság garanciájával – kereszteltetik meg (Róma 8:11; Efézus 1:13–14), míg a többiek a pusztító tűzzel (Máté 3:11–12; Lukács 3:16–17).

A végső büntetés a vétekek lesz arányos.¹⁹ Egyesek számára rendkívül kegyetlen lesz, és hosszabb ideig fog tartani

(Máté 25:41; Jelenések 20:10). De bármennyire is súlyos lenne ez a büntetés, igazságos lesz, és nem tart örökké! Ha Jézus keresztje nem vonzza a bűnöst a menny felé, az örök szenvedés zadisztikus és szörnyűséges teológiája még annyira se. Ez az Isten képét megrontó elmélet nem győzi meg őt a megtérés szükségességéről, az örök üdvösség kérdése nem vonzó számára. Az isteni harag valós, de igazságos, és nem meggondolatlanul kegyetlen. Jézus – akire az Atya teljes Bírói tekintélyét ruházta, s amelyet szentjeivel megoszt²⁰ – tudja a legjobban, kire milyen büntetéssel sújtson, ahogy Ő maga mondotta: „Attól féljeteink inkább, aki mind a lelket, mind a testet elvesztheti a gyehennában!” (Máté 10:28). ■

1. 1Sám 2:6; 1Kir 17:22; 2Kir 5:7; 8:1,5; 2Kir 13:21; Jób 14:10–15; 19:25–27; Ésa 26:19–20; Ez 37:3–10; Dán 12:2.

2. Vö. Jewish Encyclopedia (1906), online (www.jewishencyclopedia.com), „Soul”, „Eschatology”, „Immortality”, „Transmigration of Souls”; New Advent, Catholic Encyclopedia, „Soul”>„The Soul in Christian Thought”, www.new-advent.org.

3. A kánon-Biblián kívüli forrásokról van szó: Salamon bölcsessége 8:19–20; Énok könyve 23:5; Ezsdrás második könyve 4:35; Baruch apokalipszise 30:2–3, stb.

4. Vö. En.Wikipedia, „Essenes”.

5. Mt 12:40; 16:21; 17:23; 20:19; 27:63; Mk 8:31; 9:31; 10:34; Lk 9:22; 18:33; 24:7,46.

6. Mt 26:37–44; Mk 14:33–39; Lk 22:41–44.

7. Oscar Cullmann, „Unsterblichkeit der Seele und Auferstehung der Toten. Das Zeugnis des Neuen Testaments”, in: *Theologische Zeitschrift* 12, 2/1956 (Festschrift für Karl Barth zum 70. Geb., Teil I), S. 126–156, vö. www.amazon.de; vagy az angol fordítás, online: *Immortality of the Soul or Resurrection of the Dead?*; román nyelvű fordításban: *Nemurirea sufletului sau invierea morților?*; Herald kiadó, 33. old., „Socrate și Iisus”, www.edituraherald.ro.

8. Mt 27:50; Mk 15:39; Lk 23:46; Jn 19:30.

9. Megvizsgálandó az eredeti görög szöveg: Mt 11:24; Jn 3:11; Fil 1:19; és főként: Mt 16:18; 26:34; Mk 14:30.

10. E szöveg részletesebb magyarázatáért lásd Ekkehardt Müller, 1 Peter 3:18–22, *Reflections*, A BRI Newsletter, Number 13, 2006. január, 5. old., www.adventistbiblicalresearch.org. Vagy a következő cikk: „1Pt 3:18–20 (vázlatos exegézis)”, *Oswald Glait Akadémia*, www.florinlaiu.com.

11. Jn 8:56–58; 1Móz 5:22,24; Zsid 11:5; 2Kir 2:1–11; 5Móz 34:6; Júdás 1:9; Mt 17:3–4; Mk 9:4–5; Lk 9:30–33. A régi idők hithősei nem maradtak a purgatóriumban egészen Jézus haláláig, hanem meg mindig a halál álmában vannak Jézus második eljöveteleig, amikor is elnyerik jutalmukat (a „romolhatatlanságot”), velünk együtt (I. Zsid 11:39–40).

12. Ebben az esetben is téves feltételezésekkel van dolgunk. Péter nem azt mondja, hogy a holtaknak „hirdetetik” az evangélium az idő alatt, míg holtak; hanem hogy „hirdetett számukra az evangélium” (míg életben voltak), „hogy testben élt emberekként megítéltesse” (Jn 9:39).

13. Lásd továbbá a francia nyelvű TOB-fordítást (*Traduction Oecuménique de la Bible*): „En vérité, je te le dis, aujourd’hui, tu seras avec moi dans le paradis.”

14. A régi kéziratokban a központozás más volt, mint amit a mai szövegekben alkalmaznak. A *Codex Vaticanus*-ra vonatkozó információt Wilson Paroschitól kölcsönöztem („The Significans of a Comma...”, *Ministry*, 2013. június. www.ministrymagazine.org). A *Codex Vaticanus* archivált formájában megtalálható itt: https://digi.vatlib.it/view/MSS_Vat.gr.1349.

15. A héber szövegben: *bāhēqēka*: „(én adtam) öledbe”.

16. Wikipedia, „Hell” címszó, 5.1 Judaism. <https://en.wikipedia.org/wiki/Hell#Judaism>.

17. 2Krn 28:3; 33:6; Jer 7:31–32; 19:2, 6; 32:35.

18. Mt 5:22; 10:28; 23:15, 33; Lk 12:5; Jak 3:6.

19. Abdiás 15; Lk 12:47–48; Róm 2:9–10.

20. Mt 19:24; 1Kor 6:2–3; Jel 20:4; Dán 7:14, 18, 22, 27, stb.

ISMERJÜK MEG A BIBLIÁT!

A. Ebben az évben is folytatjuk bibliai „utazásunkat”. Ezúttal Zsoltárok könyve 88–150. fejezeteit fogjuk tanulmányozni.

**A NYÁJ
BÁRÁNYKÁI
ALINA
CHIRILEANU**

Alina Chirileanu,
az Unió Gyermekosztá-
lyának aligazgatója

1. A 90. zsoltár a következő szép gondolattal kezdődik: „Uram, te voltál nekünk hajlékunk nemzedékről nemzedékre! Minekelőtte hegyek lettek, és föld és világ formáltaték, öröktől fogva mindörökké Te vagy Isten.”

Ki a Zsoltár szerzője?

- Dávid
- Mózes
- Aszáf
- Kóré fiai

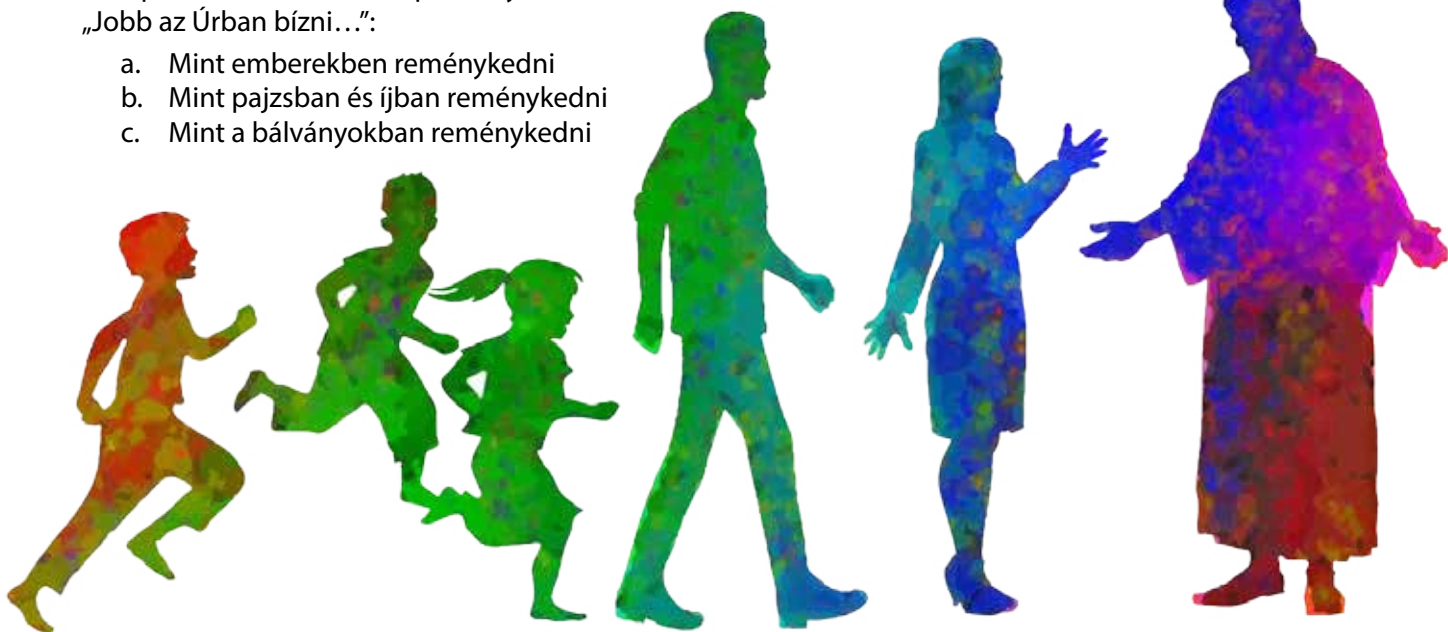
2. Mihez hasonlítja a zsoltáros Isten kegyelmét:

- A föld és az ég közötti távolsághoz
- A napkelet és napnyugat közötti távolsághoz
- A tenger egyik széle és másik széle közötti távolsághoz

3. Töltsétek ki az alábbi igeverset a 118. zsoltárból, ami pontosan a Biblia közepén helyezkedik el:

„Jobb az Úrban bízni...”:

- Mint emberekben reménykedni
- Mint pajzsban és íjban reménykedni
- Mint a bálványokban reménykedni

4. A 119. zsoltár 11. versében a zsoltáros ezt mondja: „Szívembe rejtettem a te beszéded...” Miért tett így a zsoltáros?

- Hogy ne vétkezzen az Úr ellen
- Hogy bölcsességet nyerjen
- Hogy ne szégyenüljön meg

5. A 119. zsoltár 142. versében mit nevez igaznak a zsoltáros?

„A te igazságod igazság örökké, és a te... igaz.”

- Jóságod
- Akaratod
- Törvényed

B. A 119. zsoltár tele van ígéretekkel, amelyek közül az egyik verset a 2018-as évre szóló ígéretként ajánljuk. Nektek kell kitöltenetek a hiányzó szavakat, majd tanuljátok meg a szöveget.

„Jusson elődbe az én _____; a te _____ szerint szabadíts meg engem!”

TARTSD MEG A HITET, DE NE CSAK MAGADNAK!

„Megtartván a hitet és jó lelkiismeretet, melyet némelyek elvetvén, a hit dolgában hajótörést szenvedtek” (1Timótheus 1:19).

Tartsd meg a hitet...

Timótheus kétségkívül meg volt győződve arról, hogy amikor Pál és az ősegyház prófétái vezető tisztséggel bízták meg őt az evangélium hirdetésében, és megjövendölték szolgálatának hasznosságát, Isten vezetése alatt álltak. Timótheus csakis akkor végezhetette sikerrel hivatását, ha szívében megőrizte a meggyőződést, hogy megbízi Isten akaratát képviselték, és hűségesen eleget téve feladatának, az isteni áldás élvezője lehet. Isten Igéjének tanácsa egy újabb fegyver volt, amivel a széthúzásra törekvő tanítók ellen harcba szállhatott.

Isten ma is arra szólít fel bennünket, hogy legyünk következetesek, nyugodtak, mély gondolkodásúak és alaposak. Álljunk szilárdan a sziklaszirten. Értékes Megváltónk van. „Aki ismeri az én parancsolataimat és megtartja azokat, az szeret engem; aki pedig engem szeret, azt szereti az én Atyám, én is szeretem azt, és kijelentem magamat annak” (János 14:21).

„A lélek egyszerű, gyermeki hittel közösséget ápol Istenel, miáltal isteni fénysugarakat fogad magába, melyek erőt és kitartást kölcsönöznek a Sátán elleni küzdelemben. Isten a mi erősségünk örökkön-örökké!”¹

Azok számára, akik a harcok közepette megőrzik hitüket, Isten János apostol által a következő ígéretet teszi: „Mivel megtartottad az én béketúrásra intő beszédemet, én is megtartalak téged a megpróbáltatás idején, amely az egész világra eljő, hogy megpróbálja e föld lakosait” (Jelenések 3:10). Tanácsa pedig ekképpen hangzik: „Íme eljövök hamar: tartsd meg, ami nálad van, hogy senki el ne vegye a te koronádat” (Jelenések 3:11).

... és a jó lelkiismeretet

Ez a második fegyver a bűn és a tévelygés ellen. Függetlenül attól, hogy milyen nehézségekbe ütközött Timótheus, erejét abból nyerte, hogy őszintén arra törekedett, hogy az Isten Igéje által meghatározott elvek szerint cselekedjen. Pál itt leírja továbbá a lelkiismeret hangja elfojtásának tragikus fokozatait: a tiszta lelkiismeret hangjának semmibevétele, a hit elveire vonatkozó meggyőzések el-

vesztése, és a hitről való szándékos lemondás.

Mi, ma élő keresztények, ugyan csak láthatjuk, hogy a legerősebb meggyőzések is meggyengülhetnek, ha életünkkel nem támasztjuk alá az üzenetet, amit prédikálunk.

Tiszta szívvel őrizzük meg Isten bizalomra méltó Igéjébe vetett hitünket, hogy ne szenvedjünk „hajótörést” azáltal, hogy saját magunk vagy mások ítéletére hagyatkozunk. „Mikor szerződéseket kötsz testvéreiddel és hitetlenekkel, ügyelj magadra. Légy hű hitvallásodhoz, tarts ki az igaz nemeslelkűség mellett, mert ez hitelt vív ki az igazságnak, amelyet vallasz.”²

Ne csak magad számára!

Bátrak és ihletőek Abraham Lincoln szavai: „Isten az én nyilvános véleményem.” Miért tartják meg sokan csupán önmaguknak a hitüket? Istennek feladata van számunkra a világ érdekében. „Még e világban vagyunk, és Isten helyet tart fenn számunkra a világgal kapcsolatban, jobb kezével készít utat számunkra, hogy művének különböző ágazatai előre törhessenek.”³

Akkor teszünk a legtöbbet magunk számára, ha a legtöbbet tesszük Istenért és embertársainkért. Mit is kell tennünk? „Elmenvén e széles világra, hirdessétek az evangéliumot minden teremtesnek” (Mk 16:15). Amikor rossz helyen vagyunk, igazi helyünk üresen maradt. Senki sem viheti véghez azt, amit Isten ránk bízott. Ha mások felemeléséért élünk, mi magunk is felemeltetünk.

Mennyi igazság rejlik ez utóbbi mondatban. Az önzés a csüggedés mélységeibe ránt, de ha az igazi hit maga az életünk, és nem csak a hitvallásunk, igazi étellel töltődünk fel. Azt kívánom, hogy 2018-ban ez a gondolat kísérjen minden napodon: Tartsd meg a szenteknek adott hitet mindörökké, de ne csak önmagad számára! ■

**OSZD MEG
A HITED!
STEFAN
TOMOIAGA**

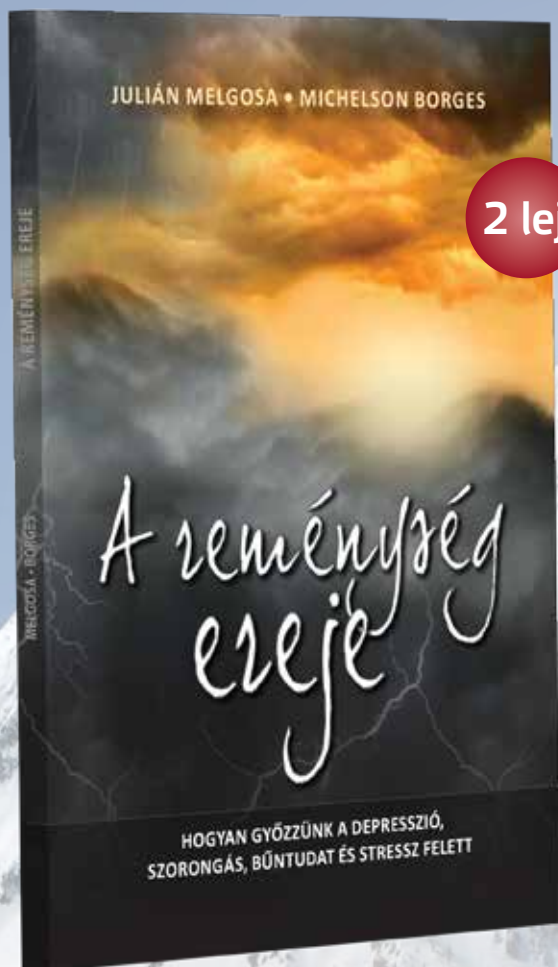
1 Ellen. G. White, *Jézushoz vezető út*, 98. old.

2 Ellen G. White, *Bizonyságtételek a gyülekezetnek*, 2. kötet, 244. old.

3 Ellen G. White, *Bizonyságtételek a prédikátoroknak*, 201. old.

Stefan Tomoiagă, a romániai Hetednap Adventista Egyház elnöke

A Viață și Sănătate Kiadó könyvajánlata

2 lej

A NYITOTT AJTÓ

Ez a könyv az egyik legfigyelemreméltóbb írás, amit valaha olvastál, vagy olvasni fogsz. Ez a „csodák könyve” – fiatalokról, a Szentlélekről, hogy hajlandók vagyunk Isten rendelkezésére állni, az Általa végzett munkából kivenni a részünket.

Bármerre is megyünk, az emberek a menny felé tekintenek: életükben hatalmas űr tátong, amelyet egyedül csak Jézus Krisztus képes betölteni. A valós történetek az isteni közbenjárás és a változás lehetőségét, a megváltás megvalósulását mutatják be e látszólag reményvesztett életben.

A REMÉNYSÉG EREJE

Mit tehetünk, amikor a szenvedés és a szorongás belülről emészti a testünket, és nem tudjuk azonosítani a kiinduló pontot? Van-e valaki, aki soha nem érezte számos elkötelezettsége súlyát, vagy azt, hogy képtelen egyszerre mindennek eleget tenni? Ki nem érzett büntudatot függősége miatt, és sosem harcolt valamilyen szenvedéllyel?

Emberek milliói szenvednek a szorongás, a stressz és a depresszió káros következményeitől, és sokan nem találnak megoldást. Ha te, vagy valamelyik ismerősöd ilyen helyzetben van, ez a könyv jelenti a békés élet, a helyreállítás és a gyógyulás útjának első lépését.

4 lej